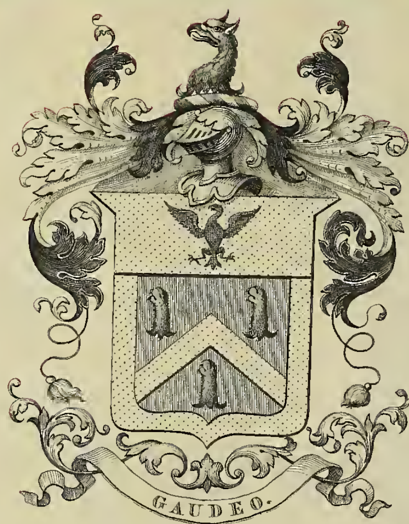
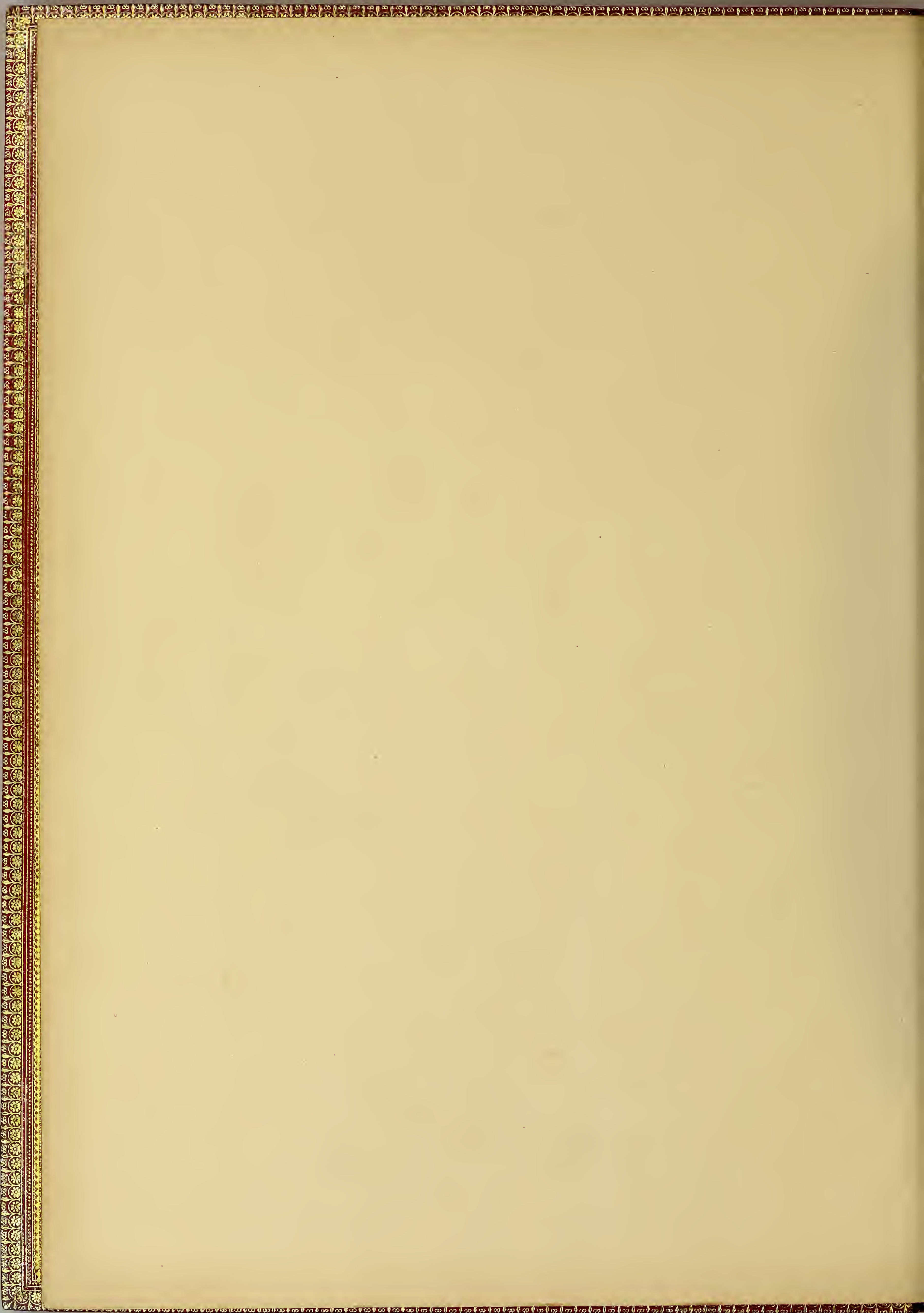

BOUND BY F. BEDFORD

Copy A

ADMIRANDA NARRATIO FIDA TAMEN, DE COMMODIS ET INCOLARVM RITIBVS VIRGINIÆ, NVPER ADMODVM AB ANGLIS, QVI À DN. RICHARDO GREINVILE EQVESTRIS ORDINIS VIRO EÒ IN COLONIAM ANNO. M.D.LXXXV. DEDVCTI SVNT INVENTÆ, SVMTVS FACIENTE DN. VVALTERO RALEIGH EQVESTRIS ORDINIS VIRO FODINARV̄ STANNI PRÆFECTO EX AVCTORITATE SERENISSIMÆ REGINÆ ANGLIÆ.

ANGLICO SCRIPTA SERMONE
À THOMA HARIOT, EIVSDEM WALTERI DOMESTICO, IN EAM COLONIAM MISSO VT REGIONIS SITVM DILIGENTER OBSERVARET

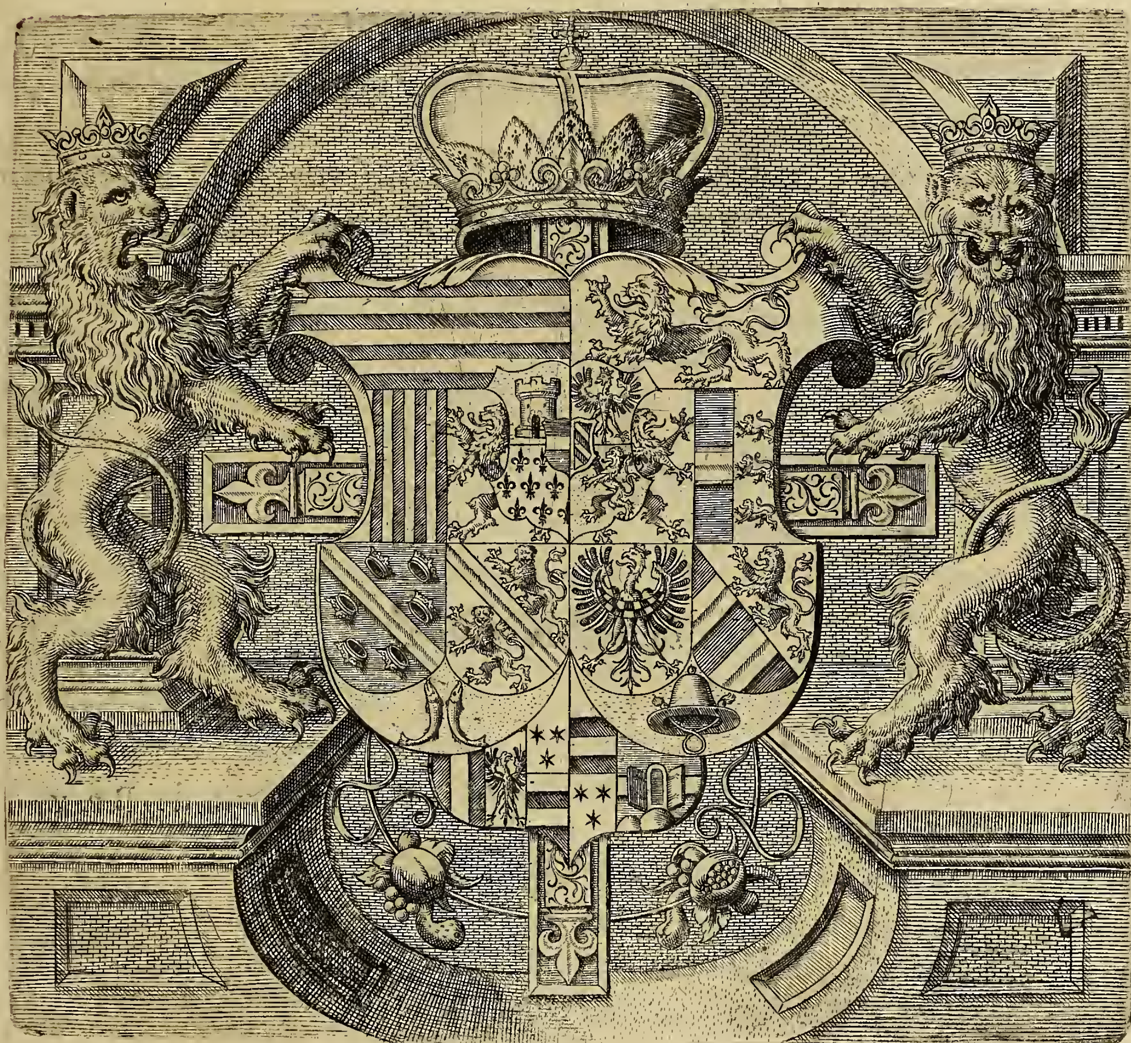
NVNC AVTEM PRIMVM LATIO DONATA À
C. C. A.

FRANCOFORTI AD MOENVM
TYPIS IOANNIS WECHELI, SVMTIBVS VERO THEODORI DE BRY ANNO CIↃ IↃ XC.
VENALES REPERIVNTVR IN OFFICINA SIGISMVNDI FEIRABENDII

SERENISSIMO PRINCIPI AC DOMINO, DOMINO MAXIMILIANO, D. G. ELECTO REGI POLONIÆ, &c. ARCHIDVCI AVSTRIÆ, &c. DVCI

Burgundiæ, &c. Administratori Magni Magistratus in Prussia, Teutonici ordinis Præfecto per Germaniam & Italiam, Comiti Tyrolis, &c. Domino suo Clementissimo.

IN communi omnium gratulatione de felici Serenissimæ vestræ Maiestatis reditu, Serenissime Rex, non potui facere, quin animi mei lætitiam etiam declararem Ser. V. M. prolato aliquo munusculo, quod quidem exile est, & pro tenuium mearum facultatum ratione: sed quod arbitror non minus futurum gratum

ipſi S. V. M. propter argumenti nouitatem, quam aliud quoduis fortaſſe ab opulentiore profectum. Perſpectum enim mihi eſt, quantum delectetur S. V. M. rerum nouarum, præſertim admiratione dignarum, cognoſcendi ſtudio.

AD Ipſam igitur adfero Nouam hanc, & Admiratione dignam Hiſtoriam VIRGINIAE, noui Orbis, ad Septentrionem obuerſi, Prouinciæ, nuper admodum Anglorum nauigationibus repertæ, in qua ſoli vbertas, aeris temperies, commoditates quæ in ea haberi poſſunt, Indigenarum ritus, veſtitus, & viuendi ratio breuiter, fideliter tamen deſcribuntur: additis etiam veris Indigenarum & aliquot oppidorum iconibus, diligenter & magna cura a me ad viuum expreſsis, quo facilius rei narratio intelligi, & totius Prouinciæ veluti Idea quædam animo concipi poſsit.

NON aſpernabitur autem (vt ſpero) S. V. M. exiguum hoc mei erga ipſam deuoti animi teſtimonium, ſed pro ingenita ſua Clementia benigne ſuſcipere, & ſuo patrocinio tueri dignabitur.

DEVS autem OPT. MAX. S. V. M. diutiſsime ſeruet incolumem, & præclaros ipſius conatus fortunâre velit. Francoforti ad Mœnum, KL. Aprilis M D X C.

Ser^mæ V. M.

humilimus cliens,

THEODORVS de BRY
Leodienſis.

BENEVOLIS COLONIAE, QVAE IN VIRGINIAM TRADVCTA EST, PROMOTORIBVS ET FAVTORIBVS.

POST primam Nauigationē, quæ a Domino WALTERO RALEGH instituta est, ad inuestigandam eam Prouinciam, quæ nunc VIRGINIÆ nomine cognita est, multæ aliæ nauigationes ipsius sumptibus in eam factæ sunt, vti anno 1584. deinde annis 1585. & 1586. postremùm hoc proximo anno 1587. De his varii sermones sunt habiti calumniarum pleni ab illis qui inde regressi sunt, præsertim vero iis, qui Dn. RICHARDVM GREINVILE comitati sunt anno 1585. quæ nauigatio fuit omnium primaria, & maximi momenti nunc etiam est: nam ipsi integro anno in ea regione hæserunt, cum superiore nauigatione sex duntaxat hebdomadibus mora facta sit, & reliquæ sequentes solummodo institutæ ad commeatum & supplementum inferendum, neque illis quidquam amplius obseruatum est. Ii sermones non modicum damnum intulerunt viris illis qui alioqui huic negotio fauissent, & sumtus aliquos fecissent in laudē & beneficium nostræ nationis, vt taceam priuatum emolumentum & auctoritatem, quæ ipsis inde accessisset: vt appariturum confido ex his quæ in eorum contumeliam, qui contrarium asseruerunt, contingere poterunt; modo vos beneuoli fautores & promotores, crescatis numero, perseueretis in sententia, aut, si aliqua dubitatio suborta est, de integro beneuolum animum adferatis, & aliquid conferatis pro ratione commodorum quæ istic inuestigata sunt, & postea intelligetis necessario requiri. Nam, ob hanc sermonum varietatem, plurimi vestrûm nihil certi de sumtibus faciendis statuere poteratis.

Cum ergo ex eorum sim numero, qui in rerum inuestigatione diligentem nauarūt operam, & ad Indigenas missi fuerunt, idcirco plura obseruare & cognoscere potuerunt quam reliquum vulgus: vtile iudicaui vobis communicare nostrorum laborum fructum (vt intelligatis, quam inique ea actio calumniis proscissa fuerit) hoc publico scripto, duabus præsertim de causis.

Primum, vt qui ex vobis ignari adhuc sunt & dubii eius Prouinciæ status, cognoscere possint, huius nauigationis primarium Auctorem, subnixum fauore suæ Maiestatis, sufficientem causam habuisse, vt, neglectis huiusmodi calumniis, non modo perseueraret in suo instituto, missa hoc posteriore anno in eam Prouinciam noua Colonia: sed vt etiam paratus sit, pro temporis & rerum occasione, illud omni conatu prosequi.

Deinde, vt vos, cum huius instituti continuationem animaduertetis, in vniuersum intelligere queatis, qualis sit ea regio, & inde perpendatis, quantum emolumenti & commodi ex vestra negotiatione, (si eam constanter retinueritis) ad vos rediturum sit, vel colonia eô deducta, vel alia ratione negotium promouendo.

Denique licet mea narratio, vt reliquæ, propter earum varietatem vobis dubia sit; huius varietatis causam paucis primum vobis declarare cupio, vt candide deinceps iudicium ferre possitis, pro rerum occasione.

Nonnulli, ex nostro cœtu qui inde rediit, iusta ratione puniti fuerunt ob delicta in ea Prouincia commissa, & male institutam vitæ rationem: illi ob peruersam suam natu-

ram non modo maligne suos Præfectos calumniati sunt, sed eorum gratia ipsam etiam Prouinciam vituperarunt. Idem fecerunt eiusdem facinoris participes.

Alii statum & conditionem ignorantes, non sunt tamen veriti a suo reditu inter suos commilitones, præsertim vbi nemo adesset qui eos mendacii argueret, sese adeo vendi are, quasi reliquis plus obseruassent, & longiora fecissent itinera: ignominiæ enim sibi fo e xistimabant, si, cum duodecim mensibus in ea Prouincia hæsissent, plurima de ea referre non potuissent, siue vera, siue falsa. Nonnulli igitur plura retulerunt quam ipsi viderint aut obseruarint: alii vero eo impudentiæ prolapsi sunt, vt ea quæ & ipsi & alii certissima esse istic cognouerunt, omnino negare non pudeat. Alii cum difficultate credunt ea, quorum nullam habent notitiam.

Eius ignorantiæ causa inde porro orta, quod plurimi, toto illo tempore, quo in ea Prouincia permansimus, aut insulam quam incolebamus numquam fuissent egressi, aut non procul inde digressi, & paucis locis; aut quod multi auro & argento, si qua spes affulgeret, inhiarent, nec quicquam pensi ducerent, nisi vt aluum farcirent; aut quod plerique iudicio & prudentia carerent, & iusto loquaciores essent.

Aliis, qui in oppidis solum versati erant, aut qui, vt ingenue dicam, numquam antea erant peregrinati, misera videbatur ea Prouincia, quod istic neque vrbes Anglicanis similes, neque tam magnificas ædes, neque victus rationem tam opiparam, neque molles & tenuiore pluma farctos lectos reperirent, & ex suo iudicio de ea pronuntiabant.

Cum vero meum institutum duntaxat fuerit, vt paucis demonstrarem occasionem varietatis istorum sermonum, & aliorum similium a nostris hominibus habitorum, in quibus inuidiæ, nequitiæ, iniuriarum & futilium rerum plena omnia, quique a prudentibus viris ne cogitari quidem debuerāt; diutius istorum relatione vobis molestus esse non cupio, sed ad commoda transibo, quæ neruus sunt earum rerum, quarum mentionem facere debeo. Hunc igitur librum in tres primarias partes diuidam, vt pleniorem commodorum eius Prouinciæ notitiam dare possim.

Prima parte declarabo commoda iam inuestigata, aut inuestiganda, in vsum non modo cessura vestrum qui eam Prouinciam incolitis aut incoletis, sed eorum etiam, qui sua cura & industria, tanta abundantia adquirent, vt ea nostris Anglis vel commercio, vel permutatione communicare possint, vnde & ipsi opes sibi parient, & illi qui cum ipsis commercia exercebunt, denique in commune omnibus proderunt nostræ præsertim nationis hominibus, ad multarum rerum supplementum, quæ antea vel ab exteris vel ab hostibus peti solebant: ea commoda, distinctionis gratia, mercaturam appello.

Secunda parte comprehendam ea regionis commoda, quæ sola ad humanæ vitæ sustentationem sufficere posse experti sumus, vt indigenis sunt in vsu, & nobis item fuerunt toto illo tempore quo istic hæsimus.

Tertia parte agam de reliquis commoditatibus, quarum meminisse potero, & necessarias iudicabo illis qui ibi habitabunt, præsertim de his quæ ad fabricas attinent, & aliis necessariis. Huic accedet breuis descriptio naturæ & rituum Indigenarum.

PRIMA

PRIMA PARS, DE MERCATVRAE COMMODITATIBVS.

Sericum herbaceum, vel Herba Sericea.

HERBAE genus est in ea Prouincia, in cuius foliis nascitur laudatum sericum, instar tenuis & splendentis pelliculæ, quæ detrahitur. Ad binos pedes cum semisse vel etiam altius adolescit, foliaque profert binos pedes longa, vnum lata. Similis nascitur in Persia, eodem quo Virginia climate sita; ex qua multa serica opera fiunt, quæ ad nos in Europam vsque adferuntur. Si hæc planta coleretur vt in Persia, non dubium est quin magna vtilitas cum tempore reditura esset ad eos qui eam colerent, quandoquidem serici tantus apud nos & apud alios vsus est. Atque in ea sum opinione, longe maiorem, meliorem & lætiorem prouenturam, si fœcundo solo sereretur. Abunde tamen multis eius Prouinciæ locis sponte prouenit, cuius in Anglia factum est periculum: nam integer pannus sericeis staminibus contextus ex ea factus est, qui proba & laudabili materia constare iudicatus est.

Bombyces.

PER eam prouinciam iter facientes, frequenter bombyces inuenimus prægrandes admodum, instar nucis iuglandis crassos: sed non ea abundantia, quæ nobis dicta fuerat. Cum tamen regio eos alat, dubium non est, quin, si mori & aliæ arbores necessariæ plantarentur locis ad bombyces alendos commodis, & diligenti cura bombyces educarentur ab iis, qui eius

rei notitiam habent, non minus commodum sint accepturi Virginiæ incolæ, quam nunc accipiunt Persæ, Turcæ, Itali, & Hispani.

Linum & Canabis.

RARO istic eodem loco nascuntur Canabis & Linum; quia non seruntur: sed illud dumtaxat quod tellus sponte producit, a nostro caule & foliis diuersum; materia tamen eorum, qui in his versati sunt, iudicio perinde bona ac nostrum. Et licet nullum eius rei haberemus experimentum, ipsa tamen tellus satis superque indicat, egregie istic prouenturum, atque si sereretur, quemadmodum decet, etiam abunde: quandoquidem tantum sit soli quod ad huius sationem coli posset. Quanta inde perciperetur vtilitas ex lineorum pannorum & funium confectione, nemo facile assequi queat.

Alumen.

TERRAE vena est secundum littus maris ad quadragesimum & quinquagesimum miliare in longitudinem protensa, ex qua nonnullorum, qui periculum in Anglia fecerunt, iudicio, bonum alumen conflatum est, eius generis quod Alumen rupeum siue de Rocca cognominatur. Commoditatis illius opulentia adeo cognita est, vt de ea plura dicere superfluum existimem. Eadem vena Chalcanthum, Nitrum & Alumen plumeum siue scissile præbet, non tamen ea quantitate quam vulgare, quod magni est precii & non contemnendæ vtilitatis.

Wapeih.

WAPEIH ab indigenis appellatum terræ genus est Lemniæ, quam sigillatam vulgus appellat, valde simile, quæ depurata eiusdem facultatis esse deprehensa est a nostris Medicis & Chirurgis, vel etiam præstantior. Indigenæ ad vlcera vulneraque curanda frequenter vtuntur. Magna est quibusdam locis eius abundantia: & cærulei coloris interdum reperitur.

Pix, Pix liquida, Resina, Terebinthina.

MAGNA est earum arborum frequentia, quæ resinas iam enumeratas ferunt. Ea quidem Insula, in qua habitauimus, quindecim miliaribus

ribus in longitudinem patens, & quinque aut ſex in latitudinem, plena eſt arboribus eius fere generis.

Saſſafras.

SASSAFRAS, ab indigenis illius Prouinciæ WINAVCK *appellatum, ligni genus eſt valde ſuauis odoris, & magni in Medicina vſus ad curandos varios morbos. Experientia comprobatum eſt, multo præſtantius Guaiaco. Eius deſcriptionem, vtendi rationem, & facultates tradidit Doctor Monardes libello De ſimplicibus medicamentis ex Occidentali India delatis.*

Cedrus.

CEDRVS lignum eſt odoratum, ad fabrilia opera valde accommodum, vt ſunt ſcrinia, ſpondæ, menſæ, abaci, teſtudines, citharæ, & ſimilia, vt iam experientia comprobatum eſt. Facilis etiam eius vſus ad pleraque alia.

Vinum.

VITIS duo genera ſponte naſcuntur: alterum tenuibus vuis & acerbis, noſtris Anglicanis magnitudine paribus: alterum lōge maiorib. dulci liquore plenis. Si accederet huic generi conueniens cultura, magna vini commoditas inde accederet.

Oleum.

DVO etiam nucum genera, ad oleum conficiendum idonea: ſed alterum maxime. Si molæ, aliave inſtrumenta adeſſent, magna vtilitas inde elici poſſet: iſtic enim abundant. Sunt etiam tria baccarum genera inter ſe differentia, quarum forma glandibus ſimilis, a quibus, vt Indigenarum vſu comprobatum eſt, bonum elicitur oleum. Illius præterea Prouinciæ vrſi admodum pingues ſunt, & quibuſdam locis magna eorum frequentia: horum pinguedo, cum ſit liquida, commode oleum vocari poſſet, ad multa vtile.

Villosæ pelles.

Secundum littus marinum frequentes sunt Lutræ, e quarum pellibus, si naßis aliis ve commodis instrumentis caperentur, magna accederet vtilitas. Martes Scythicas siue Zibellinas pelles etiam expectamus: nam ex indigenarum relatu intelligimus, magnam eorum animalium frequētiam nonnullis eius Prouinciæ locis inueniri, licet binæ duntaxat pelles ad nos peruenerint. Lynces ēt inueniri audimus, tametsi hactenus nullos cōspexerimus.

Ceruinæ pelles.

PELLES ceruinæ crudæ, aut rupicapræ pellis instar paratæ, ab indigenis quotannis millenæ vilium mercium permutatione redimi possent: & tamen animaduerti nequit, numerum ceruorum imminui, tanta est eorum frequentia.

Mustelæ odoratæ.

ITER facientes in mustelam odoratam, quam vulgus Ciuettam appellat, ab indigena cæsam incidimus: alio deinde loco recenter istic aliquam aut plures fuisse subodorati sumus: inde collegimus, indigenarum præsertim sermonibus confirmati, Prouinciam illas etiam alere. Magna hinc sane accederet vtilitas.

Ferrum.

DVOBVS eius regionis locis, octoginta aut centum & viginti a nostra arce miliarib. inuenimus non procul a littore marino multas rupes, quæ multum ferrum continere, a metallicis hominibus deprehensæ sunt. Inuenitur etiam multis aliis eius Prouinciæ locis. Commoda igitur ex eo posset fieri mercatura, cum præter viles in operarum victum expensas, magna istic liquorum copia reperiatur: & quandoquidem in Anglia ingens sit ligni penuria, saburræ loco nauibus imponi, & in Angliam aduehi posset ferrū istic excoctum.

Aes.

CENTVM & quinquaginta miliaribus in interiorem regionem progreßi, in duobus oppidis inuenimus apud indigenas multos paruos planos or-

bes ex ære, qui, vt intelleximus, conflati fuerant a nonnullis qui vlterius adhuc habitabant, vbi, ipsis referentibus, montes & flumina erant, quæ grana quædam alba proferebant metallica argento similia. Id ita esse confirmari potest ex eo, quod primum in eam regionem aduenientes, ego cum alijs quibusdam vidimus: obseruauimus enim parua duo argentea fragmenta rudiuscule efformata singula testonem Gallicum forte pendentia, WIROANS *siue Reguli cuiusdã octoginta circiter a nostro propugnaculo miliaribus habitantis auribus appẽsa. Ab eo sciscitatus quot dierum itinere distaret locus vnde habuisset, ex eodem illo loco accepisse intellexi, vel viciniore, in quo, vt postea rescitum est, æs & grana alba metallica reperiebantur. Continebat autem æs illud, vt periculo facto deprehensum est, aliquid argenti.*

Vniones.

MVSCVLOS edentes, interdum margaritas siue vniones inuenimus, sed nostro infortunio vel scabras, vel maculis aspersas, nõdum enim inuestigauimus ea loca, in quibus & elegantiores & maiore quantitate inueniri intelleximus. Vnus e nostris qui similium rerum peritus erat, ab indigenis circiter quinquies millenas collegerat: ex harũ numero selegit rariores elegantia & colore præstantiores, magnitudineque & rotunditate æquales, ad monile ex his conficiendum, quod Ser^mæ^ Reginæ donare habebat in animo, nisi ingentibus tempestatibus in reditu excepti, eius & multarum aliarum rerum iactura facta fuisset.

Gummi.

VARIA inueniuntur Gummi genera, & alia medicamenta Pharmacopolis idonea, quorũ mentionem faciemus, quando ab ijs qui similiũ rerum peritiam habẽt, intelligemus plura esse obseruata, quam a nobis: nã nullum eorum periculum fieri potuit, quod omnia iam dicta tempestate perierint.

Varii generis tincturæ.

RHVS coriariorum, ab Anglis, ob multiplicem in tincturis eius vsum, bene notum, istic crescit. Coquere solent herbam quandam WASSEWÓWR *appellatam, paruas & tenues radices* CHAPPACOR, *& corticem arboris ab indigenis Tangomóckomindge, e quibus fiunt diuersi rubri colores. Horum colorum nullum adhuc factum est in Anglicis pannis periculum indigenæ solum vtuntur ad tingendos capillos & faciem, & chlamydes, cerui-*

nis pellibus constantes, colore imbuēdas; deinde ad iuncos & vimina, e quibus storeæ, sportæque eleganti opere contexuntur, tingenda, cum nihil aliud habeant ab ipsis magnopere æstimatum quo vti poßint. Si quis tamen eos colores mercaturæ nomine indignos censet: dubium tamen non est, quin nostri, qui eam regionem incolerent, ad multos vsus traducere possent, quemadmodum & alios colores istic reperiri scimus.

Isatis.

Isatis, siue glastum Angliæ tinctoribus bene notum & carum: nimis parua quantitate in Anglia nascitur, ob soli penuriam: at in Virginia, regione amplißima, & multis locis inculta seri posset. Nec dubium est, quin optime nasceretur, cum in Insulis quæ ab Accipitribus, apud Hispanos Acores vocatis, nomen inuenerunt, abunde nascatur, quæ in eodem sunt climate, quemadmodum & Insula vulgo Madera appellata.

Sacchari cannæ siue arundines.

Sacchari cannas siue arundines istic plantandas detuleramus, sed cum negligenter fuissent adseruatæ, & tempus eas serendi iam elapsum esset, quando eo appulimus, periculum ex animi sententia nullum facere potuimus. Cum tamē simili climate nascantur, vt in australi Hispaniæ & Africæ parte, bonam spem adhuc habemus. Possent etiam conseri mali aureæ, limoniæ & cotoneæ, vnde suo tempore, diligenti cura & solicitudine adhibita, non paruæ commoditates sacchari, confectionumque ex saccharo & cydoniis haberi possent.

Multæ aliæ similes commoditates ex satione & cultura adquiri possent, quas vestro iudicio permitto: alia præterea multa, quæ nondum a nobis sunt inuestigata. Potuissem etiam mentionem facere duarum aliarum non contemnendarum commoditatum, quarum altera certa est, altera in spe cōsistit, non cultura adquirendæ, sed quæ, sponte cum nascantur, breui tempore colligi ad conseruationem possent. Longiorem etiam sermonem de iam memoratis instituere potuissem, veluti de locis natalibus earum, & in quibus commodius sererentur, quo anni tempore: deinde quanto temporis interuallo adolescere possent, & qua quantitate, ad vtilitatem ex illis percipiendum: sed quia alij præter fauentes nostræ actioni, notitiam earum rerum adquirere possent, in totius actionis detrimentum, ego de industria ista silentio preßi; non ignarus, hæc quæ scripsi, nostris beneuolis sufficere: atque his priorem istius libri partem absoluam.

SECVN-

SECVNDA PARS,

DE COMMODITATIBVS ANNONAE INDIgenis Virginiæ familiaris, & qua nos vsi sumus cum eò appelleremus: Et primum de his quæ seruntur & coluntur.

PAGATÓWR *ab indigenis appellatum, id est, quod Occidentalis Indiæ incolæ* MAYZ *vocant. Grana fert pisis Anglicanis magnitudine æqualia, nec forma admodum dissimili: sed varii coloris, modo albi, modo rubri, nunc flaui, aut cærulei. Ea trita, albam præbent farinam, ex qua, vt decet, pista bonus fit panis. Dum istic hæsimus, nos illud præparauimus hordei modo, & tenuem cereuisiam, illi, quæ ab Anglis Ale dicitur, similem, suauis admodum saporis coximus. Non est dubium, quin addito lupulo multo fortior & præstantior fieret. Granum est magni admodum prouentus, vtpote quod mille, mille & quingenta, & bina interdum millia reddat. Tria eius Mayzi sunt genera; quorum duo ad sex vel septem pedum altitudinem crescunt, & maturitatem adipiscuntur vndecim aut duodecim a satu hebdomadibus, interdum etiam decem, pro sationis tempore & ratione: alterum ad decem circiter pedum altitudinem assurgit, & trimestri cum semisse maturescit. Singuli calami quaternas spicas, aut ternas, aut binas, vel vnicam interdum ferunt, singulis spicis quinquies, sexies & septies centena grana continentibus, nonnunquam plura vel pauciora. Ex his granis indigenæ sibi edulia præter panem parant,*

vel ea integra decoquendo donec mollescant, aut confractorum farina & aqua pultem conficiendo.

O KINDGIER, *a nobis Fabæ appellantur, quia magnitudine & forma Anglicanis fabis simile est, planius tamen, & diuersorum colorum, interdum maculosum. caule & foliis multum a nostris differt, gustus tamen suauitate eis non cedit.*

WIKONZÓWR, *nos Pisa appellamus, vt a fabis distinguamus; multo minores enim sunt, licet forma non multum discrepent: sapore tamē & bonitate longe nostra pisa superant. Vtrumque genus decem a satu septimanis maturū est. Interdum ex illo trito pultem parant, vel coquunt donec mollescat, & hiscere incipiat, nostro more, vel vnicū genus separatim, vel vtrumq; mixtim, nonnūquam suum Mayzum etiam admiscent: vel varietatis gratia iam decoctum terunt in mortario, & pinsunt in massam, quam deinde in partes diuidunt, & iis vescuntur varietatis gratia.*

MACÓCQWER, *nostris peponibus, melonibus & cucurbitis valde similes sunt. Omnia tamen ista genera eiusdem saporis sunt in Virginia, illiusque grati admodum: insuper ex eodem semine proueniunt. Vnum genus menstruo spatio maturescit, alterum bimestri.*

Nascitur istic planta, quæ illorum iudicio, quibus eius descriptionem dedi, Atriplicis genus est. In quatuor aut quinque pedum altitudinem excrescit: ex eius semine fit pulticula densa, boni admodum saporis: ex caulis illius cineribus, salis massam conflant, quo ad saliendos suos cibos vtuntur; nam alium salem non norunt. Nos ex eius foliis olus coquebamus.

Alia præterea est prægrandis Planta, cuius flos calendulæ floris formam æmulatur, sex pedes alta, cuius caput cum flore dodrātalem latitudinem obtinet. Hanc nonnulli magnam illam Solis plantam esse censent. Ex eius semine panem conficiunt & pultis genus.

Omnes istæ commoditates prædictorum eduliorum, aut satione vel plantatione adquiruntur, singulorum generum semente separatim nonnunquam facta: magna vero ex parte, omnibus mixtim in eodem agro satis. Vt vobis porro soli illius vbertatem demonstrem, non inutile iudicaui, illorum colendi terram & serendi rationem breuiter describere.

Numquam istic solum fimo, aut alia re stercoratur, neque aratro aut pectine colitur Anglicano more: sed subsequente duntaxat ratione præparatur. Aliquot ante sationem diebus, viri, ligneis instrumentis magna ex parte instar ligonum factis, oblongo manubrio; feminæ, bidentibus,

aut

aut palis pedem tantummodo longis, & circiter quinque pollices latis, breui manubrio (quia sedentes laborant) terræ superficiem solum refodiunt, ad inutiles herbas, veteresque Mayzi culmos cum suis radicibus euellendum. Has per biduum aut triduum sole resiccatas cumulatim congerunt, atque vt efferendi molestiam fugiant, comburunt. Existiment aliqui forsitan eos cineribus vti ad terram stercorandam: quod si ita esset, cineres vndequaque dispergerent, quod tamen eos facere non obseruauimus (nisi vbi maiores erant cumuli) aut singulari cura suum frumentum sererent locis cinere aspersis, cuius rei non admodum solicitos eos esse comperimus. Hæc est terram colendi apud eos ratio.

Hoc autem modo serunt vel plantant. Ab extrema agri parte initio facto, bidente foramen faciunt, in quod quatuor grana conijcientes, summam curam adhibent vt ea pollicem vnum inter se distent; deinde statim terra obruunt: atque ista ratione per totum agrum opus suum prosequuntur foramina faciendo eaque replendo; eo tamen respectu, vt omnia serie quadam serantur, singulæque series dimidiam orgyiam ab inuicem separatæ, foramina accipiant tantundem inter se distantia, vt inter bina foramina dimidiatæ orgyiæ spatium sit. Interdum fabas & pisa simili obseruata distantia interserunt: & variis locis admiscet MACÓCQVVER, *Atriplicis & Plantæ solis grana.*

Terræ sic cultæ ager continens quadraginta decempedas Anglicas in longitudine, & quatuor in latitudine, reddere posset, secundum rationem a me subductam, frumenti, fabarum & pisorum ducentos Londinenses modios, præter MACÓCQVVER, *Atriplicem, & Plantam Solis. Cum tantum agri in Anglia quadraginta frumenti modios reddit Domino, præclare secum actum putat.*

Utile igitur duxi vobis hæc aperire, vt qui eam prouinciam inhabitabitis, cognoscatis quantum eius solum frumento excipiendo aptum, sit præferendum nostro: præter alias commoditates quas adfert, quæ adseruari possent: tanta est eius vbertas, vt exiguo labore opus sit, si cum eo qui apud nos requiritur, conferatur. Propterea vobis asserere non dubito, vnicum virum (quantum ex subducta a me ratione colligere licet) tantum agri, quod quidem frumentum ante tulerit, viginti quatuor horarum spatio colere posse, quod illi referat, quæ ad ipsum luculenter alendum annuo spatio sufficient, licet nihil inde recipiat, quam quæ solum ipsum ferre est aptum, puta illa ipsa, quæ ante enumeraui, pateatque ager duodecim orgyias cum semisse in longitudinem & latitudinem. Quod si opus esset (multa tamen istic est terra

vacua) ex eodem fundo duæ messes colligi possent: nam quouis tempore serere & plantare licet, a medio Martio in finem vsque Iunii, sic vt quãdo absumpta est annona prioris messis, denuo seri possit. Porro licet quibusdam Prouinciæ eius locis ex eodem agro binas colligant messes, vt iam intelleximus: si vos incolæ idem experiri velitis in Anglico frumento, licebit id facere, vel omittere, donec ampliorem habeatis occasionem de ea re maturius cogitandi. Quod ad soli naturam attinet, nihil dubitandum est: nam nos periculum fecimus in hordeo, auena, & pisis, quæ quidem de industria non seuimus, sed cum forte excidissent in sterilem alioqui terram, non minus tamen eleganter creuerunt, quam quæ in Anglia conspexerimus. De frumento nullum facere periculum licuit, quod ex aquæ salsæ aspersione mucorem contraxisset: secale nullum habuimus. Longius paulo euagatus sum, non sine vtilitate tamen, vt spero: nunc ad meam narrationem regrediar, & reliqua ad hoc caput pertinentia persequar.

PLANTA est sponte nascens, ab indigenis VPPÓWOC *nuncupata. Ea apud Occidentales Indos varia adepta est nomina, pro locorum in quibus nascitur ratione & vsu. Hispani vulgo* TABACO *appellant. Folia eius resiccata & in pollinem redacta, tubulis quibusdam ex argilla formatis imponuntur, incenduntur, fumusque per os attrahitur. Is fumus sic haustus pituitam crassosque humores ex capite & ventriculo elicit & purgat, & corporis meatus aperit. Qui eo vtuntur, non modo ab obstructionibus corpora præseruant: sed ab his quas habent, modo nimium vetustæ non sint, breui liberantur: hinc eorum corpora sana, nec in ipsis obseruare memini, graues plerosque morbos, quibus in Anglia plerumque affligimur.*

ISTVD Uppówoc tanti apud indigenas est pretii, vt etiam existiment suos Deos ipso delectari. Hinc fit vt interdum ignes sacros faciant, & sacrificii loco huius puluerem inijciant, & nauigantes in tempestatibus istum puluerem in aerem & aquam spargant: sic nassa ad capiendos pisces recenter contexta, puluerem in eam iniiciunt, & in aerem spargunt. Eundem ritum etiam obseruant liberati a graui aliquo periculo, vt in aera puluerem iaciant, miros admodum gestus exprimentes, modo pedibus terram pulsantes, modo saltantes, modo manibus complosis, & in altum protensis, cælum spectantes, & dissona verba efferentes.

Nos ipsi, dum istic hæsimus, illa herba vsi sumus ex eorum instituto in nostris morbis, atque etiam a nostro reditu: variasque eius facultates & mirandas experti sumus, de quibus si nobis instituendus esset sermo, integer liber conscribendus esset. Sed de his multa dicere superuacaneum est: nam pericu-

periculum a peritis Medicis in viris & mulieribus aliisque promiscue factum, fidem earum facultatum adstruit.

Hæ sunt quas noui, & quarum meminisse potui, commoditates ad humani corporis sustentationem pertinentes, ex agricultura prouenientes: reliqua quæ istic affatim reperiuntur, sponte proueniunt.

Radices.

OPENAWK radices sunt rotundæ, quarum aliquæ nucis iuglandis magnitudine sunt, aliæ multo maiores. Nascuntur humidis & paludosis locis, multæ simul cohærentes, tamquam funiculo traiectæ essent. Eæ in aqua aut aliter coctæ, bonum præbent alimentum.

OKEEPENAVK, rotunda etiam est forma, & aridis locis crescit: inuenitur interdum magnitudine capitis humani. Recentes & iam primum terra erutæ debent edi hæ radices: nam obsiccitatem, neque elixationem neque assationem ferunt. Cedunt superioribus gustus suauitate: in panis tamen penuria, & nonnunquam varietatis causa, indigenæ iis vescuntur cum piscibus & carne: atque meo quidem iudicio, tam faciles sunt digestionis, atque vulgaris panis Anglicus ex secalis farina confectus.

KAISHVCPENAVK, radix est alba oui gallinacei magnitudine, simili que fere forma: mihi adeo grati saporis non est visa atque superiores: propterea non magnopere laborauimus, vt eius natales obseruaremus. Indigenæ tamen coquunt & edunt.

TSINAW, radicis genus est, illi admodum simile, quæ in Anglia China root, hoc est, Radix Chinæ nuncupatur, ex Orientali India delata, & existimamus illius genus esse. Nascuntur multæ simul connexæ, caulemque habent, illi plantæ, quam Angli Brier vocant, similem: folia vero multum dissimilia; quæ arboribus sustentata, illas arcte amplectantur, & ad earum vsque fastigium reptant. Ex his radicibus recentibus in frusta concisis, contritis, & cum aqua expressis, ad succum eliciendum fit panis; decoctæ, bonum præbent iusculum gelatinæ simile, sed multo suauioris sunt gustus, si cum oleo misceantur. Hoc vero Tsinaw non est illa planta, quæ nonnullis occasionem præbuit, vt pro Radice Chinæ eam in Angliam adferrent: nam postea demum obseruata est, & eius vsus qualem nunc retuli. Sed illam quæ in Anglia delata fuit, adhuc ignoramus, ipsique adeo indigenæ, an ad aliquam rem vtilis sit, licet radices multum sint inter se similes.

COCVSHAW, plerique nostrum eam radicem esse arbitrati sunt, quæ ab Occidentalis Indiæ Hispanis Cassaui appellatur, eam ob causam illi idem nomen indiderunt. Nascitur locis palustribus & humidis. Ex ea pro indigenarum consuetudine parata, fit bonus panis, atque suaue pulmentum, magnique est vsus inter indigenas. Huius radicis succus toxicum est, eam ob causam exprimendus, antequam radix in vsum recipiatur. Primum igitur pelle ademta sole aut igne siccatur, deinde in farinam teritur, atque ita panis conficitur: aut dum adhuc recens & viridis est, repurgatur, in frusta conciditur, teritur, & in pastillos conformatur; qui ad ignem vel supra ignem positi donec acescant, denuo in pollinem reducuntur, ex quo panis fit, aut polenta salubris & suauis gustus.

HABASCON radix est calida, magnitudine & forma Pastinacæ admodum similis: vesca non est sola, sed cum aliis cibis coqui solet.

MVLTIS etiam eius Prouinciæ locis nascuntur Allia, a nostris Anglicanis parum differentia. Ad ea loca in quibus crescunt venientes, multa collegimus & edimus; ipsos autem indigenas numquam illis vescentes conspexi.

Fructus.

VARIIS locis magna Castanearum quantitas reperitur, quæ a nonnullis crudæ eduntur, ab aliis confringuntur, & pultis modo coquuntur: aliqui etiam ex iis elixis massam conficiunt illi similem, quæ ex ipsorum fabis supra memoratis fit.

NVCES regiæ plurimis locis maxima frequentia nascuntur, eæque duorum generum: magnæ enim sunt siluæ ad multa milliaria protensæ; quarum arbores tertia ex parte sunt nuces. Vnum genus sapore & forma parum a nostris Anglicis differt, putamine tamen est craßiore & duriore: alterum genus maius, cortice admodum scabro & duro præditum, nucleum habet magnum, dulcem & oleaginosum. Licet nostro more eis vescantur, lapidibus tamen etiam confringunt, & in mortarium coiectas cum aqua contundunt, ad lac conficiendum, quo varie in suis pultibus vtuntur; suo etiam frumento, fabis, pisis & peponibus admiscent suauioris saporis conciliandi gratia.

MESPILA, fructus sane bonus, sic a nobis nuncupatus præsertim ob has causas; quod primum esui non sit aptus, nisi mollis & tener; deinde quod vmbilicum siue caput habeat nostris mespilis simile, & eiusdem sit magnitudinis: sapore tamen & colore plurimum ab illis differt: nam hic rutilo

colore

colore est vt cerasa, & valde dulcis, insipidus tamen, cum cerasa medium inter dulcem & acerbum succum habeant.

METAQVESVNNAVK, elegans est fructus, forma & magnitudine fere nostrorum pirorum, sed foris & intus impense ruber. Nascitur in planta cuius folia admodum densa sunt, aculeis pungentibus plena. Nonnulli qui in India versati sunt, & ingentis precij colorem illum Cochimilla nuncupatum crescentem viderunt, aiunt eius plantam similem esse Metaquesunauk stirpi, quæ an sit vera Cochimilla, an illius spurium aliquod genus, nihil asserere possum, cum, vt intellexi, Cochimilla in fructu non proueniat, verum in ipsius plantæ folijs. Huius autem folia, quantum ad hanc rem attinet, adeo diligenter non obseruauimus.

VVARVM duo sunt genera, quarum memini inter Mercaturæ commoditates.

FRAGA etiam istic nascuntur non minus suauia & magna, quam quæ in Angliæ hortis coluntur.

MORA, & alij similes fructus, quales etiam in Anglia habemus.

SACQVENVMMENER, baccæ genus est Capparibus simile, paulo tamen maius, confertim in planta quadam nascens, quæ in stagnantibus aquis reperitur. Coctæ per octo aut nouem horarum spatium, vti necesse est, suauis & salubris cibus sunt: alia ratione manducatæ, pariunt ad tempus delirium, aut aduersam valetudinem.

Est istic Arundinis genus granum ferens nostræ secali aut frumento simile, quod decoctum esui est aptum.

In nostris peregrinationibus inuenimus quibusdam locis syluestria pisa nostris Anglicanis similia, minora tamen, sed esui apta.

Obseruata etiam quinque Baccarum vel glandium genera, quæ in diuersis arborum generibus nascuntur; primum Sagatémener, alterum Osámener; tertium Pummuckóner. Has glandes siccare solent supra tegetes ex arundine contextas subtus facto igne, eodem fere modo quo nos in Anglia hordeum aqua maceratum. Cum eis vesci volunt, in aqua primum macerant donec tenerescant: deinde coctæ, vel solæ eduntur, aut in farinam cōminutæ, ad offas panis conficiendas esui aptas. Ex his tribus generibus iam dictis indigenæ oleum dulce eliciunt. Quartum genus Sapúmmener dictum, coctum & compressum, Castaneæ sapore est: ex hoc interdum panem pinsunt. Quintum genus Mangúmmenauk, glans est quercus illius Prouinciæ: ea desiccata, vt priores, deinde aqua macerata & decocta, in cibum cedit tam ministris quam patribus-familias, vel varietatis causa, aut ob panis penuriam, cum piscibus vel carnibus.

Quadrupedes.

Quibusdam locis inueniuntur magna Ceruorum armenta: qui secundum littus marinum versantur, fere sunt eiusdem magnitudinis cum Anglicanis, aliqui etiam minores: in interiore regione, vbi sunt vberiora pascua, maiores sunt. In hoc nostris sunt dissimiles, quod longiore cauda sint præditi, & cornuorum extrema in dorsum recurua habeant.

Omnes cuniculi a nobis istic conspecti, quosque illic esse intelleximus, cinerei sunt coloris vt lepores: quibusdam locis tanta est eorum frequentia, vt aliquot oppidorum incolæ chlamydes ex eorum quos capiunt pellibus sibi parent.

SAQVENVCKOT & MAQVÓWOC paruorum animalium duo genera, cuniculis tamen maiora esui apta. Nos nulla vmquam cepimus, sed his quæ ab indigenis capiebantur, & nobis adferebantur vescebamur aliquando.

SCIVROS cinerei coloris interdum a nobis captos edimus.

VRSI omnino nigri sunt & edules: indigenæ hieme eos venantur, & frequenter illis vescuntur, nos etiam aliquando. Hac vero ratione plerumque capiunt. Insulas quasdam & alia loca ad quæ se recepisse vrsos a venatione norunt, accedũt, vrsi simulatque quempiam conspexerunt, fugiunt, & in proximas quæ occurrunt arbores conscendunt, hos indigenæ persequũtur, & sagittis configentes ex arboribus deturbant, aut necatos, aut ita vulneratos, vt facile postea mactari queant. Nos etiam aliquando nostris sclopis eos deijciebamus.

Nomina collegi viginti & octo diuersorum generum Quadrupedum, quas per eam Prouinciam sparsas intelleximus, præsertim in media prouincia: harum duntaxat duodecim fuerunt nobis obseruatæ: quæ vero esui aptæ sunt, eas solum cognouimus quarum supra meminimus. Indigenæ nonnunquam Leones occidunt & ijs vescuntur. Nos vero, eorum lupos & canilupos cum illos capere poteramus: nolui tamen inter quadrupedes, quæ esui aptæ sunt, recensere, ne quis me in his rebus, minoris esse iudicij, quam necesse sit, existimet: possem tamen saporis differẽtiam, quæ inter illos & nostros est, in medium proferre, ex commilitonum quorundam nostrorum sententia qui vtrosque degustarunt.

Aues.

PAVONES Americani cum femellis, Palumbi, Perdices, Grues, Ardeæ

Ardeæ istic reperiuntur, & hieme frequentes cygni & anseres. Nomina omnis generis auium illius Prouinciæ adnotata habeo sex & octuaginta, indigenarum sermone vernaculo, e quibus (præter supra dictas) nonnullas cepimus & comedimus: præterea penes nos sunt icones octo varij generis auium aquaticarum, & septemdecim auium fissipedum siue terrestrium, cum appellationibus quibus indigenæ eas insigniunt, multo tamẽ plures vidimus & edimus, quæ temporis penuria depingi non potuerunt. Cum vero melius instructi, & parati fuerimus ad plura obseruãda: omnia vobis exhibebuntur, cum quadrupedibus, piscibus, arboribus, fruticibus & herbis.

Istic etiam sunt Psittaci, Accipitres, Æsalones, quos tamen nunquam degustauimus: sed aliam ob causam meminisse volui.

Pisces.

Quatuor anni mensibus Februario, Martio, Aprili & Maio, Acipenseres, & haleces (quorum nonnulli eiusdem magnitudinis cum nostris, plerumque tamen longe maiores, nempe octodecim aut viginti vnciarum, interdum etiam duorum pedum vel supra) istic admodum frequentes, quibus etiam mensibus maxime commendantur, nos sane optimi saporis eos reperiebamus.

Sunt etiam istic Trutæ, Tursiones, Raiæ, Mugiles, Passeres, multique alii pisces optimi saporis quos captos edimus, quorum nomina, mihi duntaxat cognita vulgari indigenarũ idiomate: e icones præterea habemus duodecim generum piscium istic expressas cum eorum nominibus.

Duas habent indigenæ rationes capiendi pisces; vna nassis ex arundine, quæ istic firmior est, confectis: altera magis peregrina est, fitque perticis extrema parte acuminatis, quas in pisces vibrant, vt Hiberni sua iacula, remis cymbam impellentes, vel per minus altas aquas gradiendo.

Habent etiam plerisque locis magna quantitate genera quæ sequuntur.

CANCROS marinos iis similes qui in Anglia capiuntur.

OSTREA varii generis, magna, parua, rotunda & oblonga, quæ reperiuntur in aqua marina, vel in stagnis marinis, sed in aqua marina capta longe præstantioris erant saporis quam alia, quemadmodum etiam apud nos.

MVSCVLOS præterea, cochleas marinas, & astacos.

SEEKANAVK, piscem testacei generis, circiter pedem latum, cauda crustacea & multis pedibus præditum vt cancer, oculis in dorso eminenti-

bus, boni saporis. Inuenitur in aquis marinis restagnantibus, & interdum secundum littus marinum.

Multæ sunt Testudines terrestres & marinæ, tectæ densa testa: caput, pedes, & cauda, serpentis aut venenati alicuius animalis partes esse videntur, edules tamen sunt, quemadmodum & earum oua: nonnullæ repertæ fuerunt vlnam siue dimidiam orgyiam & amplius latæ.

Hæc habui quæ dicerem de victu, quo toto eo tempore quo hæsimus in Virginia vsi sumus, atque etiam indigenæ, quantum quidem obseruaui, aut meminisse possum, aut scripto dignum iudicaui.

TERTIA

TERTIA ET POSTREMA PARS,

DE RELIQVIS REBVS SCITV NECESSARIIS,

his qui in Virginia habitare volent. Breuis præterea deſcriptio naturæ & morum Indigenarum eius Prouinciæ.

De commoditatibus rerum ad fabricas & alias res neceſſariarum.

QVAE nunc declaranda reſtant, ad fabricas & alia mechanica opera attinent: veluti Arborum varia genera, ad ædificiorum, nauigiorum, aliarumque rerum fabricas, calx, ſaxa, lateres: quorum poſtremorum niſi mentionem feciſſem, dubitaſſent nonnulli an iſtic reperirentur, vel negaſſent maligni, iſtic inueniri.

Quercus elegantes, rectæ, prælta, & optimæ ad fabricandum materiæ, frequentiſsimæ, & nonnullis locis vaſtæ admodum.

Frequentes Iuglandes vt iam dictum eſt, quarum nonnullas octoginta pedes lõgas, rectas, enodes vidimus, elegantes admodum ad opera facienda quatuor aut quinque orgyiarum.

ABIETES, magnæ & præltæ ad malos nauium.

RAKIOCK indigenis dicta arbor, facilis ad opera aliqua facienda, ex hac indigenæ nostri vicini, magna ex parte suos lintres fabricant, aluei instar, ignis duntaxat auxilio, & saxeæ securis, testæque: nos interdum conspeximus huiusmodi lintres seu μονόξυλα, tam capacia, vt viginti viros vehere possent præter impedimenta multa. Cum vero eæ arbores magnæ, altæ, rectæ, teneræ & leuis materiæ sint, commodas fore ad malos nauium & ad alia opera existimo.

CEDRVS, lignum tenerum ad fabricandum, & commodum ad abacos, arcas, pyxides, spondas, testudinum tabulas, citharas, & alia pleraque vt ante dixi. Ex nostris nonnulli, qui loca quædam adierunt in quibus non fui, cupressos se vidisse affirmarunt, quarum lignum maxime accommodum ad similia & alia opera, & magni precii est.

Corylus, e quo suos arcus conficiunt. Aquifolia, ad viscum parandum capiendis auibus, necessaria.

SALICES ad vimineas sportas & nassas capiendis piscibus Anglicano more idoneæ: licet indigenæ solis arundinibus vtantur, quæ firmæ & lentæ cum sint, ad huiusmodi res sunt vtiles admodum.

FAGI, & Fraxini, situlis & circulis faciendis idoneæ: ex his etiam arat a & alia multa fabricari possent. Vlmi item & Sassafras arbores.

ASCOPO, arbor Lauro similis, cuius cortex calidus & acris est. Arborem illam Occidentalis Indiæ quam Monardes Caßiam ligneam appellat, valde refert.

Multæ præterea sunt aliæ arbores peregrinæ, quarum nomina ignota, nisi idiomate Virginiano, quarum enumeratione vobis molestiā exhibere nō est nunc necesse, cum ad fabricas, aliasq; res necessarias, satis multas retulerim. Pleræq; tamē adhuc restāt, quæ sine dubio, ad cōmodos vsus conferri possent.

De Saxis, lateribus, & calce nunc agendum. Litore illo marino nostræ habitationi vicino, nulla saxa inuenimus (exceptis lapillis & silicibus quatuor inde miliaribus) præter ea quæ procul ex interiore prouincia allata fuerant. Nonnullis nostris peregrinationib. obseruauimus varia saxa dura, & magnos silices, & peculiare saxi præduri genus marmori simile, ex quo indigenæ secures ad findenda ligna idoneas parant. Diligente tamen nostra inquisitione factum est, vt paulo vlterius in interiore regione magnā omnis generis quantitatem inueniri intellexerimus, eorum tamen latomias ignorabant: nā cū non indigeant, illa non perquirunt: quia satis se habere putant, si in singulis familiis vnū aut alterum, ad frangendas nuces, terendas testas, exacuendū as, & lapidearum securium aciem, habeant. Foßioni ēt non sunt addicti: nam scrobes duntaxat faciunt circiter tres pedes profundas, ideo

nihil

nihil mirum, si nullas latomias norunt, neque calcis saxa, quæ tamen viciniore ipsis loco forsitan reperiuntur quam ipsi existiment.

Interea donec ea, vel aliæ res necessariæ, sint obseruatæ abunde quibusdam locis inueniri, eorum penuriam vos, qui eius prouinciæ inquilini futuri estis, supplere poteritis, lateribus, quibus conficiendis multa argilla tenax variis prouinciæ locis reperitur: præterea calce ex ostreorum testis parata aliisque conchis vstis, pro eorum more qui insulas. Tenet & Shepy, aliaque varia Angliæ loca inhabitant: nam similis calx perinde bona comperta est atque vlla alia. Ostreorum testæ istic frequentes, insuper varijs alijs locis. Præterea secundum littus marinum stagnantes sunt aquæ, quæ multa milliaria in longitudinem, & tria aut quatuor in latitudinem patent, quarum fundum dimidio aut integro ad summum, pede aqua tectum, non alia re constat.

Hoc de saxis addere possum, nobilem virum ex nostris, circiter centum viginti milliaribus a nostra arce, ad collis latus aquis vicinum ingentem venam reperisse prææduri saxi.

De Natura & moribus Indigenarum.

Pauca dicenda restant de Indigenarum natura & moribus, ampliorem narrationem in aliud tempus dilaturus: nūc duntaxat vobis indicare cupio, non esse metuendum, vt nobis qui istic habitabimus, vllam molestiam exhibeant, aut negotium facessant: imo illi potius nos metuent & obseruabunt.

VILI chlamyde e ceruinis pellibus parata, medium corpus inuoluunt, reliquis partibus nudi, magnitudine inter se differunt, quemadmodum nos in Anglia: nulla omnino arma habent ex ferro aut chalybe ad nos offendendum, & quemadmodum ea parari debeant, ignorant: eorum arma ad nocendum sunt duntaxat arcus ex corylo, & sagittæ ex arundine, deinde stipites lignei plani, duorum cubitorum longitudine: ad tegendum vero, nihil præter scuta ex arborum corticibus facta habēt, & armaturam quandam ex bacillis filo intertextis.

Eorum oppida exigua, mari vicina, pauca numero, quorum nonnulla decem, aut duodecim ædes continent, aliqua viginti: maximum quod conspeximus supra triginta ædibus non constabat: muri si qui sunt, constant ex arborum corticibus palis colligatis, aut palis solis terræ infixis coniunctim.

ÆDES structæ ex perticis summa parte in fornicem inflexis & colligatis, eadem ratione qua pergulæ fornicatæ in Anglicis hortis fiunt, tectæ corticibus in multis oppidis, nonnullis autem, tegetibus aut storeis magna ex parte scirpo contextis, a summo ædium fastigio ad imum; earum longitudo plerumque latitudinem bis superat, nonnunquam sex & octo orgyiarum, seu 12. & sedecim vlnarum Anglicanarum, licet aliquas viderimus, quæ duodecim orgyiarum longitudinem æquarent.

Quibusdam locis, WIROANS siue Regulus, vnicum oppidum in sua potestate habet: alibi bina aut terna; nonnullis sex, octo, & plura: potentissimus qui cum nobis negotium fuit, plura non habuit quam decem & octo suo imperio subiecta, ex quibus ad summum septingentos vel octingentos ad bellum aptos colligere potuisset. Singulæ Præfecturæ idiomate inter se variat, & quo maiore locorum interuallo sunt inter se discretæ, tanto maior est idiomatis diuersitas.

Eorum bella fiunt subitis incursionibus, & plerumque sub noctis crepusculum, vel ad Lunæ splendorem, vel alioqui structis insidijs, aut stratagemate aliquo. Raro acie decernunt, nisi vbi frequentes sunt arbores, post quas vtrique, emissis arcu sagittis abdere sese queant.

Si forte bellum inter nos & ipsos suboriretur, qualis illius futurus esset exitus, cum nos tam variis modis illos superemus, veluti disciplina militari, armorum & aliarum rerum ratione, facile æstimari potest ex ipsa experientia aliquot locis facta, vbi securiora ad se tegendum arma ipsis fuerunt, celeris fuga.

Misera est plebs, nobiscum collata, & quæ ingenii & iudicii penuria in rerum nostrarum notitia & vsu, nostras quisquilias pluris æstimat, quam res magni precii. In iis tamen quas faciunt rebus, si eorum defectus cõferatur cum nostra abundantia, apparent admodum ingeniosi & industrii: licet instrumentis careant nostris similibus, nec eam habeant industriam, neque artem & scientiam quam nos. Rebus igitur omnibus exacte perpensis, nostræ scientiæ & artes, longe eorum industriam excellere deprehendentur, faciliusque in actum perducentur. Propterea tanto verisimilius est illos nostræ beneuolentiæ & amicitiæ cupidiores, atque vt nobis placeant & obsequantur auidiores futuros. Sperandum ergo esset, si humaniter & amice cum eis agatur, breui ad ciuiliorem vitæ rationem, & ad veram religionem amplectendam, traducendos: nam iam aliquam Religionem profitentur, licet a vera alienam: qualiscunque tamen sit, spes esset tanto facilius illam reformatum iri.

Multos Deos credunt, quos MONTÓAC appellant, diuersorum

tamen

tamen generum, & ordinum: vnum solum primarium & magnum Deum qui fuerit ab æterno. Is (ipsis asserentibus) mundum conditurus, initio creauit alios deos primarii ordinis, vt essent tamquam media & instrumenta, ipsi subseruientia cum ad creationem, tum ad gubernationem: deinde Solem, Lunam, & stellas tamquam Semi-Deos & instrumenta alterius ordinis præcipui. Dicunt aquas primum omnium esse factas, ex quibus Dii omnes creaturas visibiles & inuisibiles condiderunt.

Ad hominis generationem quod attinet, dicunt mulierem primum fuisse creatam, quæ ex vnius ex Deis congressu concepit & genuit liberos. Inde se originem ducere perhibent. Quot vero anni & secula inde præterierint, ignorant, cum literis & similibus adminiculis careant, nobis familiaribus ad temporum ætates consignandas: sed quæ de his rebus sciunt, ex parentum traditione liberi acceperunt.

Omnes Deos humanam naturam habere putant, ea de causa imaginibus humanæ formæ illos exprimunt, eosque KEWASÓWOK appellant, vnicus KEWAS est dictus. Illis proprias ædes siue templa dicant, quæ Machicómuck nominãt, in quib. fiũt precationes, cantus, & per multos dies oblationes ad ipsorũ Deos. In quibusdam templis nos vnicum Kewas obseruauimus, in aliis binos, aliquando tres. Vulgus etiam pro Diis habet.

Animæ immortalitatem et credunt, eam statim atque a corpore soluta est, transferri secũdum opera quæ fecit, vel ad Deorum sedes ad perpetuam felicitatem fruendum, vel ad ingentem fossam seu scrobem (quam in extremis mundi finibus procul ab ipsis versus occidentem sitis esse censent) ad perpetuum ignem: eum locum ipsi POPOGVSSO appellant.

Ad huius opinionis confirmationem, bina exempla mihi retulerunt de duobus viris qui ab obitu denuo vitæ sunt restituti. Vnum paucis, ante nostrum in eam prouinciam aduentum, annis contigerat in scelerato quodam viro, qui cum a morte sepultus fuisset, postridie tellus, in qua conditus fuerat, moueri cœpit: terra erutus, indicauit animam pæne in POPOGVSSO coniectam, nisi Deorum quispiam eam liberasset, atque concessisset vt ad suos rediret declaraturam quæ agenda essent, ne in barathrum illud conjicerentur. Alterum eodem anno accidit quo istuc appulimus, in oppido sexaginta milliaribus a nostro propugnaculo distante: vir quidam a morte sepulturæ traditus, deinde terra erutus, vt prior, affirmabat animam suam viuere, licet corpus in scrobe sepultum iaceret, illum iter fecisse procul admodum per viam longam & latam vtrimque elegantissimis arboribus consitam, adeo raros & excellentes fructus ferentes,

vt similes antea neque conspexisset, neque exprimere quales essent posset, tandem ad splendidas ædes peruenisse, apud quas patrem suum reperisset antea defunctum, qui illi expresse præcepit vt rediret, & amicis significaret quæ bona ipsis essent agenda, vt eius loci delitiis frui possent, quo peracto, denuo ad se reuerteretur.

Quæcunque tandem subtilitate præditi sunt Reguli & Sacerdotes, ea tamen opinio multorum plebeiorum animis ita insedit, vt maiore in reuerentia suos Præfectos habeant, & maiore sollicitudine sua negotia peragant, vt tormenta a morte effugiant, & felicitate frui possint. Pœnæ nihilominus in peccantes sunt institutæ, veluti in fines, mœchos, & alios sceleratos homines: nam aliqui morte puniuntur, aliis multa irrogatur, alii verberibus cæduntur, pro peccatorum, quæ commissa sunt, magnitudine.

Hæc est Religionis eorum summa, quam a nonnullis ipsorum sacerdotibus, quibus familiarior eram, didici: in qua tamen non erant adeo firmi, neque tantum tribuebant suis traditionibus & historiis, quin nostra familiaritate & colloquio dubii admodum redderentur in suis opinionibus, & nostras valde admirarentur, & in multis desiderium nasceretur plura discendi quam ipsis exprimere posemus eorum lingua.

Apud nos plurima conspexerunt, veluti Mathematica instrumenta pyxidem nauticam, magnetis vim ferrum ad se attrahentis, vitra varias rerum imagines referẽtia, vrentia specula, incendiarios siphones, sclopos ferreos, libros, eorum scripturam & lectionem, horologia sonantia quæ sponte moueri credebant, & pleraque alia, quæ adeo illis erant peregrina, tantumque mentis illorum captum superabant, vt qua ratione ea fabricata esent, asequi nescirent: propterea illa censebant Deorum potius esse opera, quam hominum, vel saltem a Diis nobis donata, & demonstrata. Inde factum, vt eorum plurimi talem de nobis conceperint opinionem, vt nisi se veritatem & religionem amplecti sibi persuaderent, eam potius a nobis petendam, quos Deus adeo charos habebat, quam a rudi & imperita plebe, qualem se agnoscebant facta sui cum nobis comparatione. Propterea in tali materia maiorem nobis adhibebant fidem.

Sæpiuscule in singulis ad quæ perueniebam oppidis, pro mea facultate & quantum tempus permittebat ipsis declarabam, quæ in Bibliis continebantur: in illis doceri verum & vnicum Deum, ipsius in operibus omnipotentiam, contineri etiam veram doctrinam saluationis nostræ per Jesum Christum, referebam deinde miracula, & primaria nostræ religionis capita. Ad-

ta. Adijciebam præterea, materialem illum librum ex se nulla virtute esse præditum, vt conijcere poteram ipsos existimare, sed quæ in illo contineretur, doctrinam. Plurimi tamen manibus tractare, amplecti, osculari, ad pectus, caput, & reliquas corporis partes applicare voluerunt, ea ratione demonstrare cupientes summum quo flagrabant desiderium, ea quæ illis proposueram cognoscendi.

WIROANS *siue Regulus cum quo habitabamus* WINGINA *nuncupabatur: plurimi ex eius subditis libenter nobiscum versabantur, vt nostris precibus interessent, sæpe in suam vrbem inuitabant, & ad alias perducebant interdum, ad preces fundendas & Psalmos canendos, sperantes ista ratione participes fieri earum rerum, quas nos expectabamus.*

Js WIROANS *bis grauissime ægrotauit, cum ita langueret, nec vllum auxilium a suis sacerdotibus speraret, atque existimans se in hoc graui periculo versari, quod nos & Deum nostrum offendisset, aliquos ex nostris accersiit, vt Deum orarent, ipsi placeret, vel pristinam valetudinem ei restituere, vel post mortem, ad se euocare vt cum ipso in felicitate viueret. Plurimi alii ægri idem a nobis postulabant.*

Semel marcescebat & corrumpebatur eorum frumentum ob nimiam siccitatem quæ præter spem inciderat, metuētes ne propter iniuriam aliquam nobis ab ipsis illatam id contigisset, plurimi ad nos venerunt; postulantes nostrum Anglicanum Deum oraremus, segetes illorum conseruare vellet, se, vbi maturuissent, participes earum nos facturos.

Nullus vnquam morbus, nihil damni aut sinistri ipsis accidebat, quin causam reijcerent, vel quod nos aliqua in re offendissent, aut nullum beneficium in nos contulissent.

Alium rarum & admirabilem casum, reliquis omißis, referam, ante quàm finem dicendi faciam, quo omnes indigenæ qui nos norant, aut qui de nobis aliquid intellexerant, excitati sunt, vt nos summa in æstimatione haberent. Res autem sic habuit. Nullum oppidum in quo clandestina aliqua consilia aduersus nos inita fuissent (nobis nullas pœnas vindictæ causa ab eis reposcentibus, quia omnes rationes quærebamus quibus humanitate illos pelliceremus ad nostram amicitiam) immune abiit, quin paucis a nostro inde discessu, diebus plurimi ex plebe breui tempore perirent, nonnunquam viginti in vno oppido, in alio quadraginta, sexaginta, etiam centum & viginti, magnus certe numerus pro incolarum raritate. Jd vero nullibi contingebat, vt intelleximus, nisi in iis oppidis in quibus versati eramus,

& aliquid contra nos machinati essent, idque postea. Fuit hic grauis morbus, quem ipsi ignorabant, nec quibus remediis curari posset norant, & cui similem numquam antea conspectum seniores quique referebant, peculiariter a nobis obseruatus, & ab ipsis etiam indigenis. Sic vt nonnulli ex nostris amicis, præsertim vero WIROANS WINGINA, *cum obseruassent similes effectus in quatuor aut quinque oppidis, in quibus sinistra aduersum nos inierant consilia, sibi persuaderent vindictam esse diuinam nostra de causa, & quod Dei nutu, quos vellemus, sine armis, occidere & verberare possemus, tametsi ad illos non accederemus.*

Eam ob causam, cum intelligebant nos a quibusdam eorum hostibus iniuria affectos in nostris peregrinationibus, nec nos de ipsis vindicasse, licet, arma haberemus, metuentes ne res sic impune abiret aliquam ob causam, rogabant nos, vt cum nostro Deo ageremus, vt eos occideret, quemadmodum alios occiderat qui nobis nocuerant: futurum enim id nobis magno decori & vtilitati, atque etiam ipsis: se porro sperare, id ipsorum causa facturos, pro ea amicitia qua illos amplectebamur.

Illos vero admonuimus, similes preces Deo non esse gratas: ipsum enim huiusmodi precibus non velle adstringi: omnia quidem facta esse, & fieri posse, sed secundum ipsius voluntatem, & prout statuerat: nos propterea vt ipsa re ostendamus nos esse veros eius cultores, potius contrarias preces concipere debere, vt videlicet illi, & ipsi nobiscum quiete simul viuere possimus, vt ipsius veritatis participes fiamus, & illi in omni æquitate seruiamus, cōmittentes tamen earum & reliquarum rerum euentum diuinæ ipsius voluntati, & vt pro sua sapientia conuenire statuit.

Sed quia res illico post successit ex eorum animi sententia, nostris precibus id contigisse arbitrati sunt, atque nostras admonitiones fuisse dissimulationis plenas: eam ob causam pro gentis ritu gratias egerunt, licet enim pollicitatione ipsis non satisfecissemus, ipsorum tamen desideriis esse satisfactum.

Hic admirabilis casus, in omnium indigenarum mentibus tam mirabilem de nobis opinionem impressit, vt aliquot populi quid dicerent aut cogitarent de nobis ignorarent, dij ne essemus an homines: præsertim cum animaduerterent toto illo morbi contagiosi tempore, neminem ex nostris occubuisse, aut grauiter ægrotasse: obseruarunt etiam nos nullas habere feminas, nec ipsorum vxores appetere.

Inde nonnulli conijciebant nos a mulieribus non esse genitos, idcirco immorta-

immortales; sed esse ex veteri quadam prosapia ante multa secula oriundos, & ad immortalitatem excitatos.

Quidam etiam prædicere velle videbantur, alios nostri generis aduenturos ad ipsos occidendum, & eorum oppida occupandum: id autem cōijciebant aliqui ex rei quæ acciderat euentu.

Existimabant eos qui breui nos subsequerentur, in aere adhuc versari inuisibiles & incorporeos, atque illos in nostram gratiam, plebem occidere, immißis in eam glandibus plumbeis inuisibilibus.

Ad opinionem hanc confirmandam, ipsorum medici, quo suam imperitiam in morbis curandis tegerent, adeo impudentes erant, vt non modo dicere non vererentur, sed etiam infimæ plebi persuaderent, se ex ægrorum venis glandes plumbeas iniectas & infixas cum sanguine exugere.

Non deerant etiam qui putarent nos ipsos ex nostra habitatione, æneis nostris tormentis, plebem occidere pro nostro arbitrio, in quocumque tandem oppido versarentur, vbi iniuria fueramus affecti, quantacumque inter nos & illos esset distantia.

Alii vero censebant verum Dei esse opus, in nostram gratiam: & nos sane aliquam habemus occasionem idem sentiendi, licet nonnulli contra statuerent, præsertim Astrologi ex Solis eclipsi quæ nobis anno præcedente apparuerat, dum eo nauigaremus, & ipsis etiam indigenis valde atrox conspecta fuerat: præterea ex cometa qui conspectus est paulo ante initium morbi prædicti. Sed negamus primarias fuisse causas, tanti accidentis cuius longe maiores fuerunt occasiones, quas nunc proferre non conducit.

Eo ampliorem de his opinionibus narrationem institui, vt cognoscere poßitis magnam esse spem eos perducendi ad humaniorem vitæ rationem ad amplectendam veritatem, denique ad exhibendum nobis honorem & obsequium, nosque metuendos & amandos.

Licet vero nonnulli ex nostris circiter anni finem, timorem ipsis inijcere voluerunt cæsis ex plebe quibusdam, in aliquot oppidis ob causas quæ facile negligi potuissent; quia tamen promeriti erant, metuendum non est, eos vel publice vel priuatim deposituros eam opinionem quam de nobis conceperunt. Qualescunque tamen futuri sint, modo simus prouidi, nihil plane nobis metuendum est ab ipsis.

Optima autem cum in his, tum in omnibus aliis actionibus est expectatio & spes, vel vt etiam peßime cadat, rerum quæ demonstrari possunt noticia & consideratio.

PERORATIO.

Nunc vobis narrationem instituisse spero, non de paucis & paruis rebus, sed de prouincia quæ a viris humanis, nec nimium difficilibus & morosis, satis fœcunda iudicabitur, etsi nihil præter ea quorum mentionem feci, esset obseruatum; quæ tamen re vera non sunt comparanda cum his, quæ adhuc obseruanda restant, nec soli, nec commoditatum ratione, vt conijcere possumus ex differentia, quam in nostris peregrinationibus obseruauimus. Cum enim ea omnia, quorum memini, sint obseruata non procul a littore maris, vbi nostram habitationem habuimus, & secundum quod nostræ peregrinationes maiore ex parte sunt institutæ: interdum tamen in interiora regionis penetrantes, obseruauimus arbores ob raritatem crassiores, solum magis pingue, solidius, & diligentius excultũ, fungos ampliores, gramen lætius, & Anglicano bonitate non cedens: quibusdam autem locis regionem abundantem rupibus & scopulis, & magis montosam, frugibus & animalibus abundantiorem, & cultiore populo habitatam, ampliora Dominia, oppida & ædificia maiora.

Cur ergo bona spe freti, interiora regionis, magis culta, & alia pleraque inuestigatum non imus, quemadmodum ea quæ iam a nobis sunt obseruata? Idem enim fecerunt Hispani, interiora occidentalis Indiæ peruestigantes. Sic etiam interiora Virginiæ patent, interdum in longitudinem & latitudinem multa centena milliaria: nam ex indigenarum relatione certo comperimus, nullum Christianum Principem eo suos terminos protulisse. Fieri ergo nequit, quin istic sint plurimæ commoditates, quas in nostris peregrinationibus nondum obseruauimus.

Quid porro sperandum sit ex natura climatis, quod respondet insulæ JAPAN, *Sinarum regioni, Persiæ, Syriæ, insulis Cypri & Cretæ, & Græciæ, Italiæ, & Hispaniæ parti Meridionali, aliisque celebribus prouinciis, vestro iudicio (ne vos tædio afficiam) relinquo.*

Fieri itaque non potest, quin satis abunde intellexeritis, qualis sit aeris temperies omni anni tempore, longe videlicet calidior quam in Anglia, & numquam adeo feruida, vt interdum est sub Tropicis, inter Tropicos, & locis illis vicinis.

Ad regionis salubritatem quod attinet, nihil est quod dicã: nisi annonæ, præsertim Anglicarũ escarum, exceptis viginti diebus, penuria, vixisse nos solo aquæ potu, & eius regionis cibis, qui nobis interdum adeo erant insoliti, vt quis existimare potuisset in grauem aliquẽ morbũ incursuros ob temperaturam nostri corporis immutatam: deficiunt et ea adminicula, quæ in Anglia inueniuntur, ad capiendas aues, quadrupedes & pisces sunt necessaria, propterea solo indigenarũ auxilio, neq; tã propere, neq; adeo facile, neq; tam

abundan-

abundanter, neque tali delectu potuimus annonam necessariam comparare, atque fecissemus, si omnia quæ requirebantur ad nutum, & pro nostra voluntate habuissemus. Panni etiam penuriam passi sumus. Deinde in nostris omnibus profectionibus, quæ magna ex parte hieme fuerunt institutæ, nostrum cubile fuit humi & sub dio. Nihilominus ex toto nostro cœtu (qui centum & octo viris constabat) quatuor duntaxat annuo spatio, atque sub finem occubuerunt, neque prædictas ob causas: nam omnes quatuor, præsertim tres, iam debiles & valetudinarii erant antequam in eam regionem peruenirent: imo qui eos nouerant, plurimum mirabantur eos tam diu viuere, eorum statum considerantes, quodque eam profectionem suscepissent.

Cum igitur istic sit aer adeo temperatus & sanus, solum tam fertile, & reperiantur commoditates supra dictæ, facileque adeo sit iter, vt, quemadmodum experientia constat, ter in anno, quocumque tempore absolui possit: deinde Generosi Domini Walteri Raleigh liberalitas in diuisione agrorum sit cognita tam magna (nam non minus dedit vni viro, in ipsius duntaxat vsum, quingentis terræ iugeris) præter multa alia adminicula quæ ille liberaliter confert: spero nullam occasionem relictum iri, cur actio impediatur, aut omnino deseratur. Modo qui in Virginiam iter instituent ad istic habitandum, omnibus rebus mediocriter instructi sint in primum annum, vt qui postremo eo profecti sunt, & curam atque diligentiam necessariam, cum istic erunt, adhibeant, quod facile præstare poterunt: non dubium est quin in posterum, colligant victui necessaria optima & magna quantitate: deinde aliquot pecudum genera transuehi eo poterunt Deo volente, vt quæ ante transuectæ fuerunt, e quibus aliquæ adhuc restant. Similiter nostrorum fructuum genera, radices, & herbæ etiam seri & plantari poterunt, quemadmodum iam quidam periculum fecerunt. Et exiguo tempore colligi poterunt supradictæ commoditates, quæ ipsos cum iis quibuscum negotiabuntur, locupletabunt.

Hi sunt meorum laborum fructus, quos vobis cognitu necessarios nunc esse iudicaui.

De natura porro & ritibus indigenarum Virginiæ, de numero nostrarum peregrinationum & earum singularibus, de illorum actionibus qui Generosum D. WALTERUM RALEIGH in eam regionem comitati sunt, & aliquod munus habuerunt, quorum sane plerique digni vt eorum celebretur memoria, tamquam qui primi inuestigatores sunt eius prouinciæ: de nostro tum temporis Imperatore D. RICHARDO GREINVILE,

& de nostro, ab eius discessu, Præfecto RAFO LANE, *aliisque pluribus qui sub eorum imperio munere aliquo functi sunt: de Centurionibus, & Naucleris earum peregrinationum, quæ postea institutæ sunt transuehendi supplementi gratia: de Præfecto & Assessoribus eorum, qui iam ante eo traducti fuerant, de plerisque præterea accidentibus & aliis rebus, narrationem cõscripsi Historiæ instar, additis temporum momentis, quem publicam lucem videre permittam, cum commodum esse iudicabo.*

Itaque meam Narrationem beneuolo vestro iudicio permittens, & actionis prosperum euentum expectans ab eo quem nouimus authorem, & gubernatorem non modo huius actionis, sed etiam omnium aliarum rerum: vobis valedico, hoc mense Februario anni 1588.

VIVÆ

VIVAE IMAGINES ET RITVS INCOLARVM EIVS PROVINCIAE IN AMERICA, QVAE VIRGINIA APPELLATA EST AB ANGLIS, IVSSV

Magnifici Viri D. WALTHERI RALEIG, Equitis & Præfecti fodinarum Stanni in Cornuwallia & Exonia, profectis anno cIↃ IↃ XXCV. ad obseruandas nouas Prouincias, permissu & auctoritate Serenissimæ Reginæ Angliæ Elizabethæ.

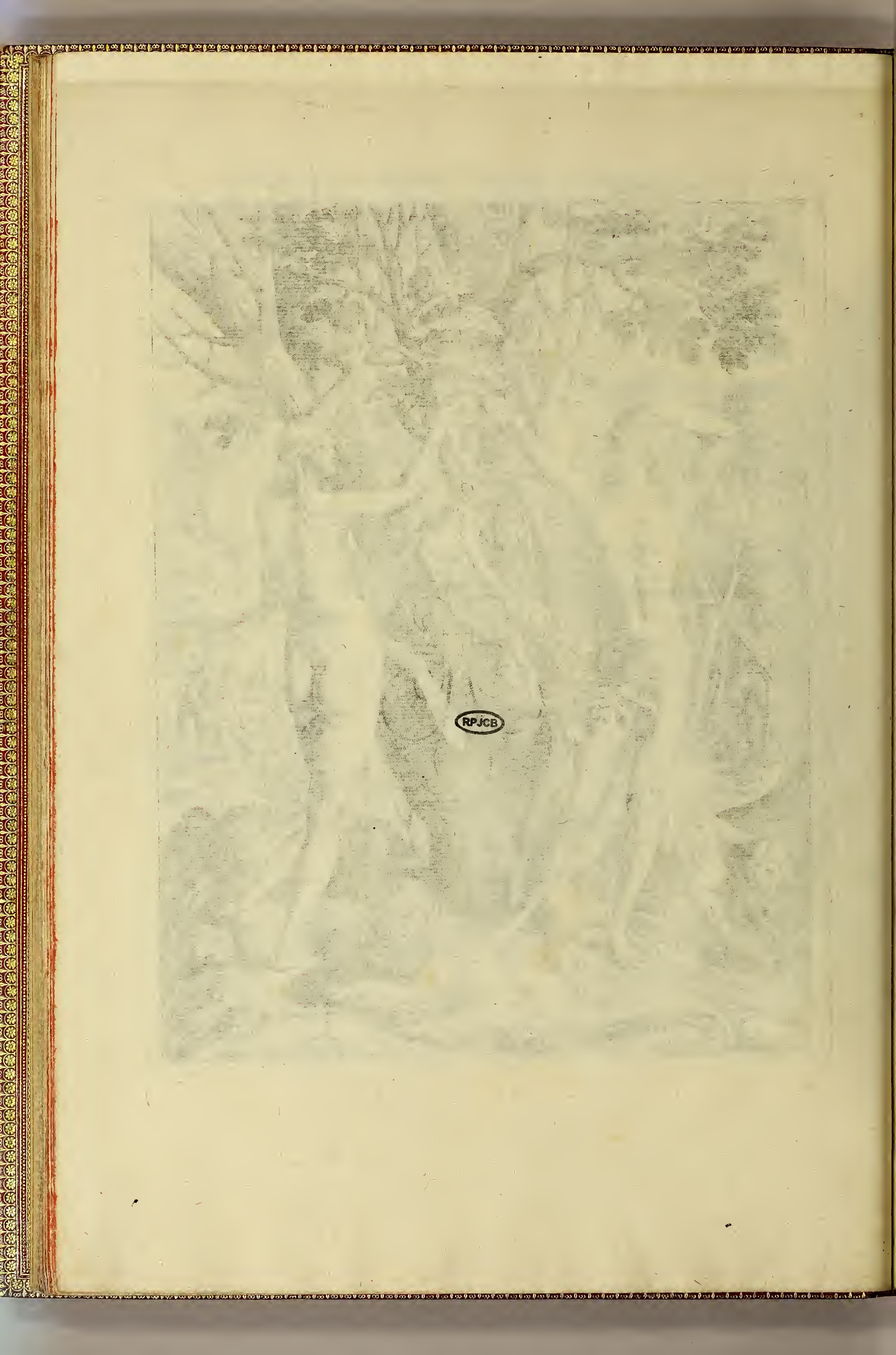
OMNIA DILIGENTER OBSERVATA, ET ad viuum expressa a JOANNE WITH, eius rei gratia in illam Prouinciam annis 1585 & 1588. misso: Deinde in æs incisa, & primùm in lucem euulgata a THEODORO DE BRY.

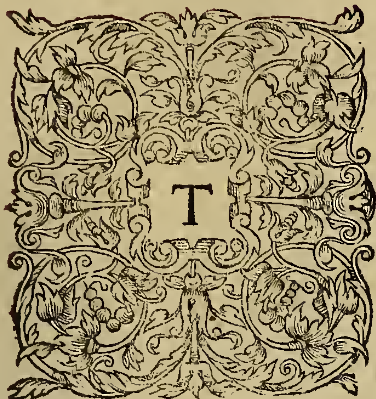
INDEX OMNIVM CAPITVM IN HAC PARTE Virginiæ hiſtoriæ De incolarum ritibus contentorum.

Iudocus a winghe in
Theodore de Bry fe

Beneuolo Lectori S.

TAMETSI, amice Lector, homo per inobedientiam spoliatus sit iis bonis, quibus a Deo fuerat in creatione ornatus, prudentia tamen non fuit priuatus, qua sibi consulere, neque sapientia, qua quidquid in suum vsum necessarium sit, excogitare possit; iis exceptis, quæ ad ipsius salutem pertinent, vt ex his feris nationibus colligere licet, de quibus in hoc libro est sermo. nam licet nullam DEI, eiusque sacri verbi notitiam habeant sintque omnis litteraturæ ignari: nos tamen in multis rebus superant, veluti victus sobria ratione, & ingenii dexteritate in conficiendis sine ferreo aliquo, aut alio instrumento, rebus tam nitidis & venustis, vt fidem superare viderentur, nisi Angli eius fecissent periculum suis in eorum prouinciam peregrinationibus.

Cum vero res sit admiratione digna, volui hoc libro vobis proponere veras eorum picturas, quas imitatus sum ex archetypo, mihi opera Domini Richardi Hackluyt Oxoniensis, verbi Dei Ministri, (qui eam regionem vidit, & auctor fuit, vt hic liber in publicum prodiret) communicato ab Ioanne With pictore Anglo, qui in eandem regionem missus fuit a Ser^ma^ Regina Angliæ, solummodo vt illius topographiam faceret, incolarum formam, amictum, victus rationem, moresque ad viuum exprimeret, non exiguis sumtibus Generosi Equitis Domini WALTHERI RALEIG, qui plurimum impendit in exquirenda & perlustranda ea regione ab anno 1585. vsque ad finem anni 1588.

Hic porro Liber, qui de ea NOVI orbis parte agit, quæ ab Anglis VIRGINIA appellata est, primus est quem lucem videre permitto, amicis id a me postulantibus, ob rei recenter transactæ memoriam: licet præ manibus habeam Floridæ historiam, quæ primum locum obtinere debebat, cum longe ante Virginiam sit a Gallis inuenta. Breui tamen eius etiam historiam publicam facere spero, historiam reuera adeo raram, vt similem non conspectam aut auditam existimem. Londini vtramque accepi, & huc Francofurtum attuli, vbi ego cum meis liberis sedulam operam nauauimus sculpendis & exprimendis in æs figuris, cum res sit non exigui momenti. Quod ad vtriusq; Narrationem attinet, nobilis viri, mei amici beneuola opera factum est, vt politiore Gallico sermone, & Latine loquatur.

Denique rogatum te volo, ne, si quis meos hos libros imitari instituat (adeo enim nunc sunt plerique maligni ingenii, vt ex aliorum labore quæstum facere cupiant) fides iis libris imitatis adhibeatur; nam in meis Iconibus latent quædam secretæ notæ, quæ nisi rite obseruentur, magnam perturbationem parient.

HONI SOIT QVI MAL Y PENSE
V
Mongouck
I
N
SECO
TAN
Cwareuuoc
Panauuaioc
Neuustooc
Sectuooc
Secota
Cotan
Aquscogoc
Paquuyp
Pomeiock
Wokokon
Croatoan
Paquiwoc
Promontorium tremendum
Autore Ioanne With
Sculptore Theodoro
de Bry, Qui et excud
Scala leucarum . 25
5 10 15 20 25
Scalle of . 25 . leages

Americæ pars, Nunc Virginia dicta, primum ab Anglis inuenta. sumtibus Dn. Walteri Raleigh, Equestris ordinis Viri Anno Dñi · M · D LXXXV regni Vero Sereniss: nostræ Reginæ Elisabethæ XXVII
Hujus vero Historia peculiari Libro descripta est, additis etiam Indigenarum Iconibus
CHAWA
NO
OK
R G I
I A
Ramushowog
Ohaunoock
Metpcuem
Catokinge
Waratan
Mascoming
Skicoak
WEAPE
MEOC
Chepanuu
Chesepiooc
Chesepiooc sinus
Apasus
Comokee
Pasquenoke
Trinety harbor
OCCIDENS
MERIDIES
SEPTENTRIO
ORIENS

Anglorum in Virginiam aduentus. II.

VIRGINIAE maritima Inſulis abundant, quæ difficilem admodum præbent in eam regionem aditum: nam licet frequentibus & laxis interuallis ſint inter ſe diſcretæ, quæ commodum ingreſſum polliceri videtur, magno tamẽ noſtro damno experti ſumus vadoſa eſſe & vndarum breuibus infeſta, nec vnquam interiora penetrare potuimus, donec multis & variis locis minore naui periculum faceremus: aditum tandem inuenimus loco quodam noſtris Anglis bene cognito. Ingreſſi igitur, & nauigatione aliquamdiu continuata, magnum flumen obſeruauimus, è regione prædictarum inſularum ſe exonerans, quod tamen ſubire non licuit, ob anguſtias, arenarum æſtu replente eius oſtium. Longius igitur nauigationem proſequuti, ad magnam inſulam peruenimus, cuius incolæ, nobis conſpectis immenſum & horridum clamorem tollere cœperunt, vtpote qui homines nobis ſimiles numquam antea conſpexiſſent, & in fugam ſe coniicientes, vlulatibus ferarum vel furioſorum ritu omnia complerunt: ſed amice reuocati, propoſitiſque noſtris mercibus, veluti ſpeculis, cultellis, pupis, & aliis quiſquiliis, quas ipſis gratas futuras exiſtimabamus, ſubſtiterunt, & obſeruata noſtra beniuolentia atque amicitia, blanditi nobis, & de aduentu gratulati ſunt: deinde in ſuam vrbem ROANOAC nomine, atque adeo ad ſuum WEROANS ſiue Regulum deduxerunt, qui ſatis humaniter nos excepit, noſtro tamen conſpectu attonitus.

Talis fuit noſter in eam NOVI orbis partem, quam VIRGINIAM appellamus, aduentus: cuius incolarum ſtaturam corporis & ornatum, victuſque rationem, feſta, & conuiuia, ſigillatim vobis proponam.

Regulorum aut Principum in Virginia typus. III

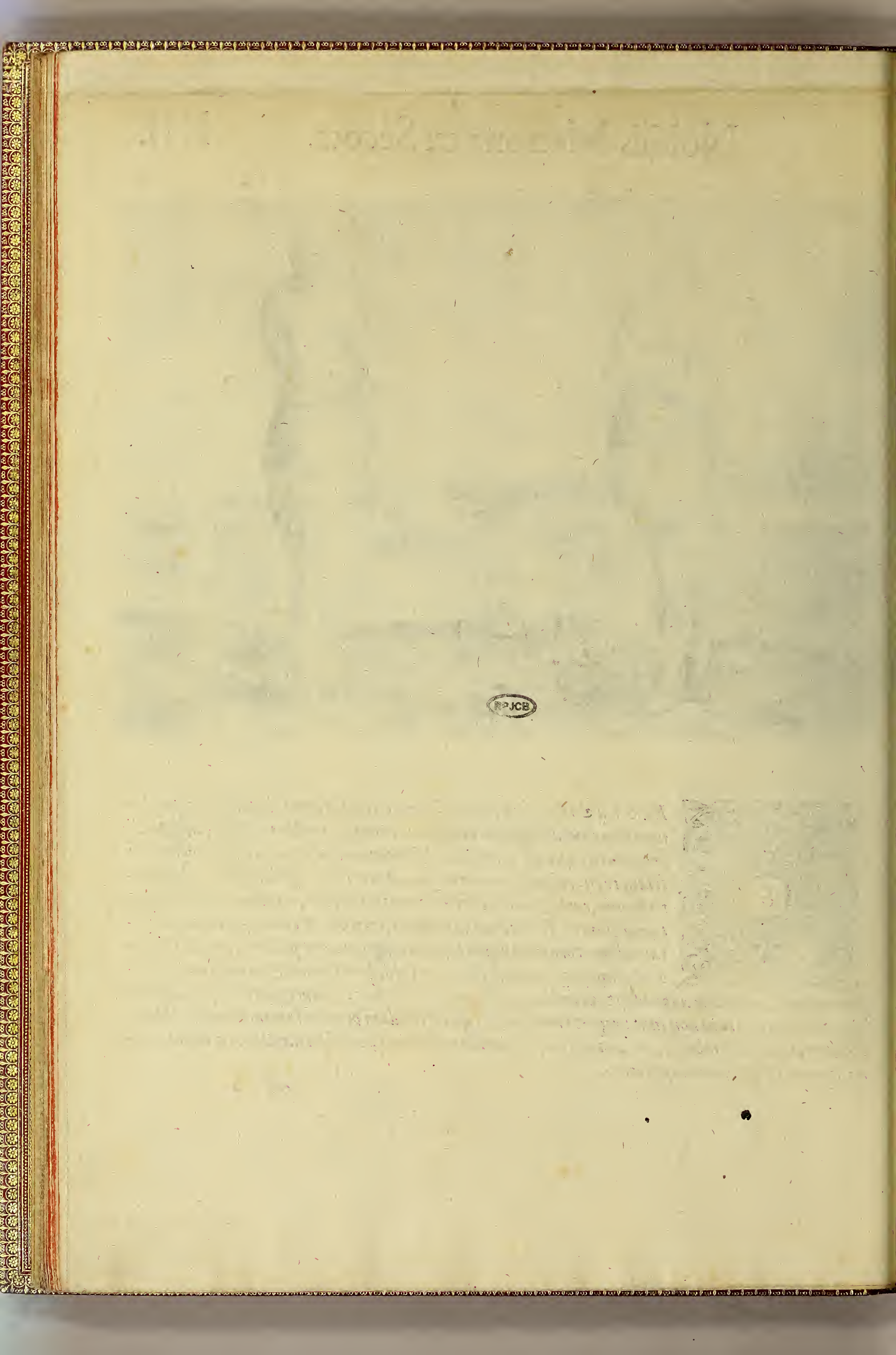
PRINCIPES Virginiæ eo quo in hac figura exprimitur modo, in publicũ procedunt. Promiſſam alunt capitis comã, extremos crines in nodũ ſub aurem colligantes: ſummum tamen verticem à fronte ad occiput criſtæ gallinaceæ in morem tondent, oblongam volucris cuiuſpiam elegantis coloris plumam, ad criſtæ ſupra frontem initium imponentes, & ad ſingula latera pone aures breuiorem. Auribus appendent vel craßiuſculos vniones, vel aliud quidpiam, veluti magnæ alicuius auis pedem, prout illis in mentem venit. Præterea frontem, malas, mentum, ipſum etiam corpus, brachia & crura vel puncturis ornant, aut pingunt, alia tamen, quam Floridæ incolæ, ratione. Torquem ex vnionib. aut globulis ex ære; quod ipſi magni faciunt in collo geſtant, & ex iiſdem armillas in brachiis. Sub pectore proxime aluum notæ apparent, vbi ſanguinis miſsionẽ facere ſolent, cum morbo corripiuntur: anteriori corporis parti feræ cuiuſdam pellem eleganter concinnatam ſic applicant, vt illius cauda poſt nates propendeat, pharetram geſtantes e tenui iunco contextam, vna manu arcum tenſum, altera ſagittam tenentes, ad defenſionem parati. Eo ornatu incedunt vel in bellum, vel ad ſolenne aliquod feſtum & celebre conuiuiũ profecturi. Ceruorum venatione plurimum delectatur, quorum magna copia in ea Prouincia. nam fœcunda eſt, amœna & ſyluoſa. Fluminibus etiam abundat varii generis piſcibus plenis. In bellum profecturi, colore quopiam corpus quam maxime horrendum poßunt in modum pingunt.

Nobilis Matrona ex Secota. IIII.

Ecota Matronæ, ſatis elegantis ſunt formæ; in publicum prodeuntes, manus decuſſatim pendulas tenent, amictæ pelle elegantiſsime præparata, quæ ab vmbilico ad femora media propendet, & poſteriora etiam tegit: reliquo corpore nudæ. Anteriores capilli reſecti, reliqui ſatis breues, rari, & molles per humeros ſparſi ſunt, corollam capiti impoſitam geſtantes. Frons, malæ, mentum, brachia & crura, puncturis ornata: collum torques aliquis punctis inſignitus aut pictus, cingit. Paruis oculis ſunt prædita, naſo plano & lato, breui fronte & amplo ore: magna ex parte auribus adpendent monilia ex oblongis vnionibus, vel perpolito aliquo oſsiculo; vngues tamen earum non ſunt longi vt mulierum, quæ Floridam prouinciam incolunt. Delectantur etiam deambulatione in agros & ſecundum flumina, ad obſeruandum ceruorum venationem & piſcium capturam.

RPJCB

Sacerdos Secotensis. V

EIVSDEM oppidi Secota Sacerdotes satis senes sunt, & rerum magis, vt appa-ret, periti: in capitis vertice crines cristæ in modum resectos habent vt cæteri, sed reliqui crines attonsi sunt, illis exceptis qui supra frontem nascuntur limbi pe-tasi in modum: aliquid præterea in auribus appensum habent. Chlamyde te-guntur ex elegantibus pellibus confecta, pilis extrorsum obuersis: reliqua parte corporis nuda. Insignes sunt Magi, & delectationis gratia flumina frequentant ad arcu peten-das & capiendas anates syluestres, cignos & alias volucres.

Nobilis Virgo ex Secota. VI.

VIRGINES nobiliores eodem plane modo amictæ sunt, vt supra memoratæ Matronæ, nisi quod torquis loco crassiores vniones rotundos, quibus minores globuli ex ære, aut osse perpolito permixti sunt, collo appensos habent: frontem, malas, brachia, crura punctiunculis ornant: capilli supra frontem duplici serie resecti, reliqui pone occiput in nodum collecti: amplum os, oculi satis decori, manus plerumque humeris applicatæ, & vbera in virginei pudoris signum tegentes: reliquo corpore nudæ, vt ex pictura videre licet. Voluptatem etiam capiunt è piscium captura quæ fit in amnibus.

Proceres Roanoack. VII.

AGNATES & Proceres Insulæ atque oppidi ROANOAC, verticis capitis crines cristæ instar etiam resectos habent vt cæteri, reliquos promissos alunt vt feminæ, & in nodum pone occiput colligant. filo traiectos vniones auribus appendunt, & ex iisdem aut sphærulis æreis, osseve læuigato, armillam in brachio gestant, neque se pingentes neque pungentes: sed in authoritatus & præcellentiæ signũ torquem crassis vnionibus vel æreis globulis vel osiculis læuigatis constantem e collo suspendunt, & æream tabulam quadratam filo traiectam. Pelle eleganter parata, & fimbriis ornata, ab vmbilico ad media vsque femora anteriora & posteriora tegunt vt feminæ. Brachia etiam decussatim complicata tenent inambulantes, aut cum alio sermonem conferentes, prudentiæ signum. Est vero ROANOAC insula valde amœna, & piscibus abundans, aquarum quæ illam cingunt, causa.

Nobilis Matrona Pomeioocensis. VIII

CIRCITER viginti ab ea insula miliaribus, proxime lacum PAGVIPPE, aliud est oppidum POMEIOOC nuncupatum, mari vicinum. Eius oppidi nobiliorum matronarum amictus paululũ ab illarum quæ in ROANOAC viuunt vestitu differt: nam capillos in nodum implexos gerunt vt virgines iam dictæ, eodemque modo sunt punctæ, torque tamen crassiorum vnionum aut ærearum sphærularum, ossiculorumve perpolitorum quinquies aut sexies collum cingunt, in eo alterum brachium imponentes, altera manu cucurbitam suaui quodam liquore plenam gerentes. Altius reliquis & sub pectore pelles duplicatas cingũt, quæ anteriore parte ad genua vsque fere propendent, posteriore parte propemodum nudæ. Pone sequuntur plerumque illarum filiolæ septennes aut octennes, coriaceo cingulo cinctæ, quod a tergo propendens sub natibus inter crura reducitur, & supra vmbilicum adstringitur, interposito ad pudenda tegenda arborum musco. exacto autem decennio, pellibus cinguntur vt reliquæ. Pupis & tintinnabulis ex Anglia delatis, maxime delectantur.

RPJCB

Senis Pomeioocensis hiberna vestis. IX.

POMEIOOC seniores magna pelle teguntur quæ supra humeros colligata, ab vno latere infra genua propendet, altero brachio nudo extra pellem, vt liberius sit, exerto: sunt vero illæ pelles vna cum suis villis paratæ, aut aliis pellibus villosis suffultæ. Adolescentes ne pilum quidem tota facie tolerare possunt, sed quotquot prominent statim euellunt: senes autem facti crescere sinunt, tametsi raris admodum sint præditi. Crines etiam in occipite colligant, & cristam in vertice gestant vt cæteri. Adiacens regio adeo fœcunda & commoda est, vt ne Anglia quidem in multis ei comparari queat.

B

Vt Matronæ Dasamonquepeuc liberos gestant. X.

IN oppido DASAMONQVEPEVC, quatuor aut quinque miliaribus a ROANOAC distante, matronæ eadem ratione qua ROANOACENSES amiciuntur & punguntur; corollas tamen capiti non imponunt, nec crura punctiunculis picta habent. Miram habent liberos gestandi rationem, & à nostra plane diuersam: nam nostræ brachiis ante pectus liberos sustinent, illæ vero prehensa pueri dextra manu, in tergo gerunt, crus illius sinistrum sinistro brachio amplectentes, ratione satis mira & peregrina, vt ex pictura videre licet.

B 2

RPJCB

Vulgo etiam Magos siue Præstigiatores habent, miros gestus & sæpenumero naturæ aduersos in suis incantationibus facientes: cum dæmonibus enim familiariter versantur, a quibus quid hostes rerum gerant, aut eiusmodi alia sciscitantur. Totum caput radunt excepta crista, quam vt reliqui gestant, & supra aurem auem nigram artis suæ symbolum. Nudi incedunt excepta pelle, quæ a cingulo propendens verenda tegit: lateri marsupium appendunt, vt in figura expressum est. Magnam vero fidem adhibent incolæ horum sermonibus, quos veros esse sæpe experiuntur.

Lintrium conficiendorum ratio. XII.

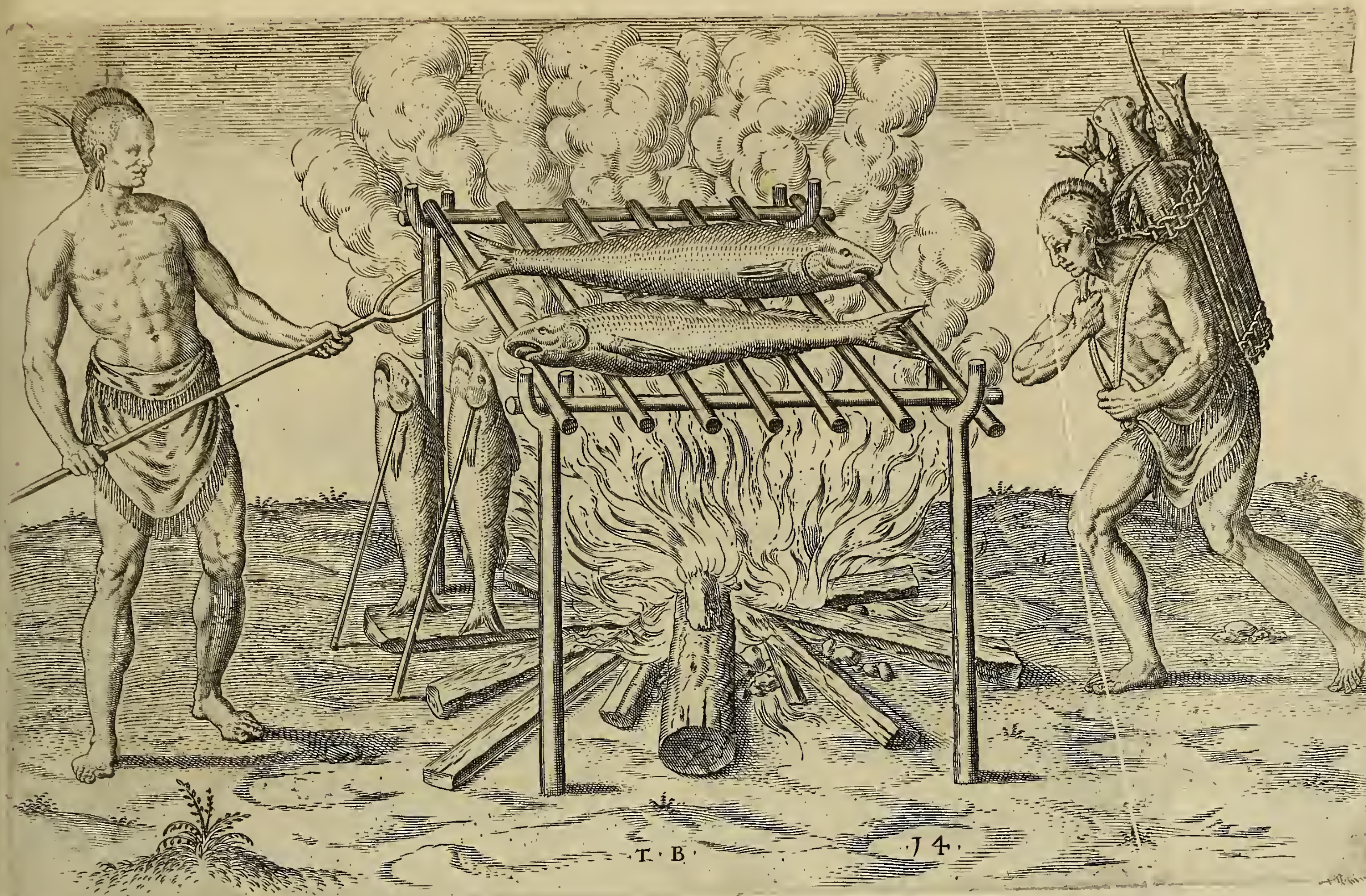
MIRA est in VIRGINIA cymbas fabricandi ratio: nam cum ferreis instrumentis aut aliis nostris similibus careant, eas tamen parare norunt nostris non minus commodas ad nauigandum quo lubet per flumina & ad piscandum. Primum arbore aliqua crassa & alta delecta, pro cymbæ quam parare volunt magnitudine, ignem circa eius radices summa tellure in ambitu struunt ex arborum musco bene resiccato, & ligni assulis paulatim ignem excitantes, ne flamma altius ascendat, & arboris longitudinem minuat. Pæne adusta & ruinam minante arbore, nouum suscitant ignem, quem flagrare sinunt donec arbor sponte cadat. Adustis deinde arboris fastigio & ramis, vt truncus iustam longitudinem retineat, tignis transuersis supra furcas positis imponunt, ea altitudine vt commode laborare possint, tunc cortice conchis quibusdam adempto, integriorem trunci partem pro cymbæ inferiore parte seruant, in altera parte ignem secundum trunci longitudinem struunt, præterquam extremis, quod satis adustum illis videtur, restincto igne conchis scabunt, & nouo suscitato igne denuo adurunt, atque ita deinceps pergunt, subinde vrentes & scabentes, donec cymba necessarium alueum nacta sit. Sic Domini spiritus rudibus hominibus suggerit rationem, qua res in suum vsum necessarias conficere queant.

Incolarum Virginiæ piſcandi ratio. XIII.

EGREGIAM etiã habent piſcandi in fluminibus rationem: cum enim ferro & chalybe careant, arundinibus aut oblongis virgis piſcis cuiuſdam cancro marino ſimilis caudam concauam pro cuſpide imponunt, quibus noctu vel interdiu piſces figunt, & in ſuas cymbas congerunt: ſed aliorum piſcium ſpinis & ſpiculis vti norunt. Baculis etiam ſeu virgultis in aquam defixis tegetes conficiunt, quas intertexentes in anguſtum ſemper contrahunt, vt ex figura apparet. nunquam apud nos conſpecta eſt tam ſubtilis piſces capiendi ratio, quorum varia genera iſtic in fluminibus reperiuntur, noſtris diſſimilia, & boni admodum ſucci. Iucundum ſane eſt ſpectare incolas modo incedentes & currentes, modo nauigantes per ea flumina quæ plana ſunt, non alta, ab omni ſolicitudine liberos opes ſuis ſucceſſoribus adquirendi, ſua ſorte contentos, atque amicè ſimul viuentes ex his, quæ munificus Deus eſt illis elargitus, nullis tamen pro merito actis ipſi gratiis: adeo barbara eſt hæc natio, & cognitione Dei priuata: nullam enim aliam habent, quam cuius in libro facta eſt mentio.

Crates lignea in qua piſces vſtulant. XIIII

CAPTA piſcium abundantia, ad locum deſtinatum concedunt cibis parandis idoneum: illic defixis in terram quatuor furcis quadrangula area, quatuor ligna imponunt, atque his alia tranſuerſa, cratis ſatis altæ inſtar. Crati piſcibus impoſitis ignem ſubſtruunt, vt aſſentur, non incolarum Floridæ prouinciæ more, qui dumtaxat vſtulant & fumo indurant, vt tota hieme adſeruare poßint: nam hi nihil ſeponentes omnia aſſant & abſumunt, deinde cũ opus habent recentes aſſant aut elixant, vt poſtea videbimus. Cum vero cratis interdum omnes piſces capere nequeat, reliquos bacillis in terram apud ignem defixis per brãchias appendunt, hac ratione cocturã abſoluentes: diligenter autem obſeruant ne adurãtur. Primis aſſatis, alios recèns allatos crati imponunt, ſubinde cocturam repetentes donec ſatis eduliorum ſe habere exiſtiment.

Fictilium vasorum in quibus cibum coquunt forma. XV.

Summa industria figulina vasa eorum feminæ parare norunt, eaque capacia admodum & tenuia, vt ne figulus quidem currente rota meliora conficere possit; huc illuc ea transferentes tanta facilitate vt nos aheneam lebetem. His massæ luti impositis, ne cadant, ligna circumponunt, quibus incensis illorum quispiam summam curam adhibet, vt ignis circumquaque æqualis ardeat: vase ab ipsis aut eorum mulieribus aqua repleto, iniiciunt fructus, carnes, pisces que: & simul omnia percoqui sinunt instar lastaurocacabi, quod Hispani olla podrida *appellant. In lances deinde transfusa cœtui apponunt, atque simul in hunc modum genio indulgent, in victu tamen moderati, ne in morbum incidant. Vtinam eorum exemplum imitaremur; immunes enim essemus a tam variis morbis quos sumptuosis & intempestiuis conuiuiis nobis accersimus, noua condimenta & gulæ irritamenta semper excogitantes, vt saturi fiamus.*

Sumendi cibum modus. XVI.

HÆc est eorum victus ratio. Storea scirpea humi strata, cibum in eius meditullio collocant, deinde in orbem assident viri ab vna parte, feminæ ab altera. Cibus est mayzi grana elixa, eo quo superiore libro scripsi modo, boni admodum saporis, ceruina aut alterius animalis caro & pisces: sobrii tamen sunt in victu & potu, inde diuturno tempore viuunt, cum naturæ vim non inferant.

XVII.

Solenne festum ad ignem celebrandi ratio.

MAGNO aliquo periculo liberati, mari vel terra, vel bello defuncti, in lætitiæ signum, ingentem struunt ignem, circum quem aßident promiscue viri & feminæ, manu fructum quendam instar peponis aut cucurbitæ rotundæ, quem pulpa & granis exemptis, lapillis aut craßiusculis quibusdam granis implent, vt maiorem strepitum edant, bacillo deinde aptatum tenentes, atque canentes suo more sibi congratulantur, vt ego obseruaui, & ibidem expreßi: rara enim res est, & obseruatione digna.

T.B.
17

XVIII.

Virginienſium ſaltandi ratio ſolennibus feſtis.

CERTO anni tempore magnum & ſolenne feſtum celebrant, ad quod vndique confluunt proximorum oppidorum incolæ, ſinguli ſuo more quam maxime poſſunt peregrinum in modum amicti, & in dorſo notis inſigniti natalis loci indicibus. Ampla igitur eſt area in quam conueniunt, circa quam in orbem terræ infixa ſunt tigna ſculpta monialium velatarum capita exprimentia. In orbem porro diſpoſiti ſaltant, canunt, & quam maxime peregrinos comminiſci poſſunt geſtus exprimunt. Medium orbem occupant tres, quæ formoſiſſimæ deligi potuerunt virgines, quæ in vicem amplexæ, quaſi ſaltando ſeſe circumagunt. Hæc omnia poſt ſolis occaſum fiunt æſtus vitandi gratia: ſaltu defatigatis ex orbe digreſſis, alii ſuccedunt, donec peracta ſaltatione, ad conuiuandum commeent, vt in XVI. figura expreſſum eſt.

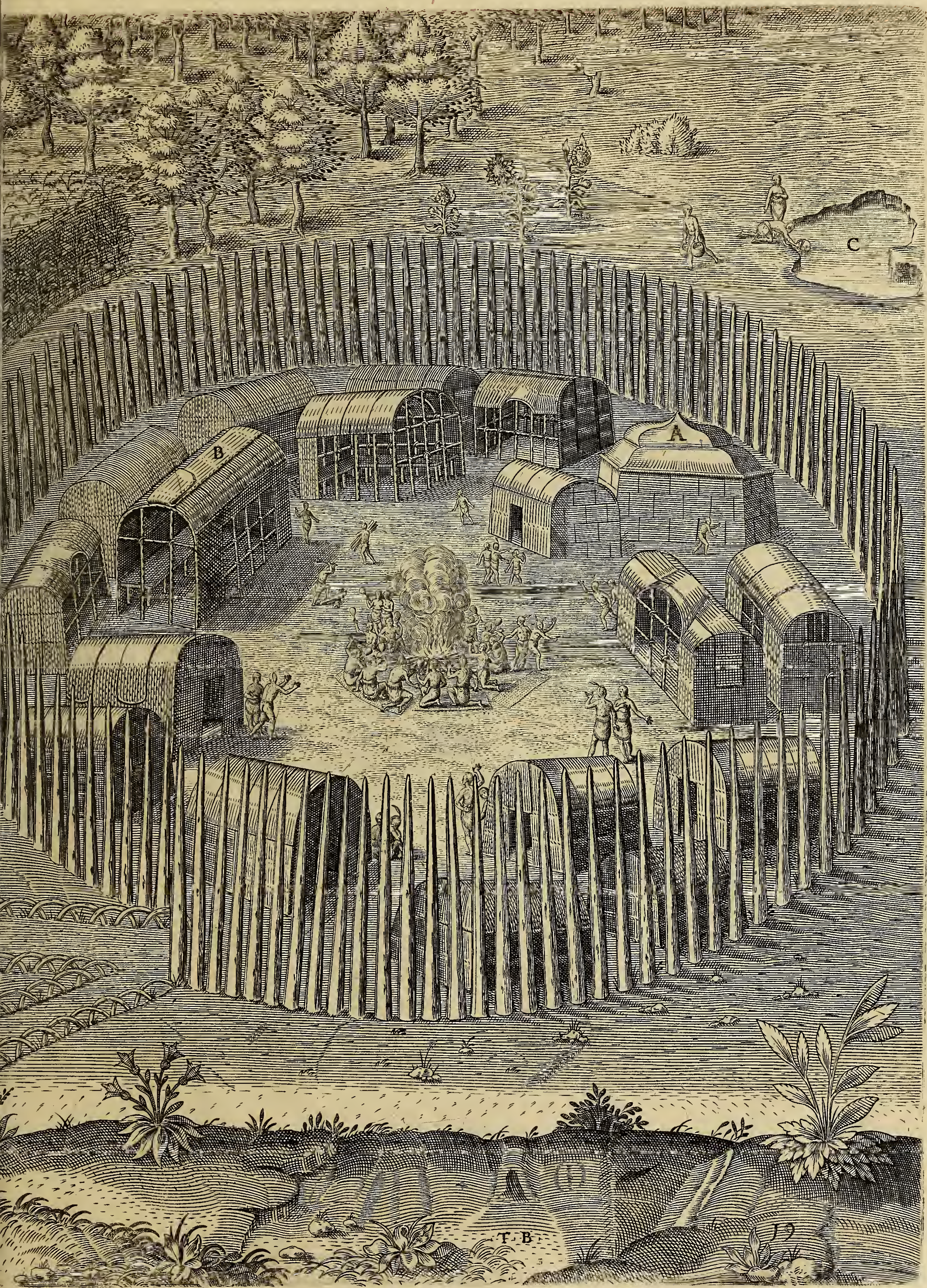

XIX.

Oppidum Pomeiooc.

Vivs regionis oppida iis fere similia sunt, quæ in prouincia Florida, non tamē adeo valida, neque tanta cura adseruata. Clauduntur quidem in orbem palis, firmiter in terram defixis, angusto aditu, sed infirmioribus, vt ex hac pictura videre licet, quæ ad exemplar oppidi Pomeiooc expressa est. Pauca sunt in eo ædificia, præter ea, quæ Principi & proceribus sunt destinata: ab vno latere Templum est ab aliis ædificiis seiunctum, litera A. insignitum, rotunda forma exstructum, storeis tenuibus tectum, & veluti cortinis vndique cinctum, sine fenestris, & nullum lumen nisi per ianuam recipiens: ab altero sunt ædes Principis, signatæ litera B. Constructæ vero sunt eorum ædes palis satis tenuibus simul decussatim colligatis, & storeis tectæ, quibus in altum quantum lubet reflexis, lucem & aerem admittunt: nonnullæ etiam arborum ramis teguntur pro hominum arbitrio & voluntate. Festa sua celebrant & genio indulgent in media oppidi area, eo quo in XVII. figura dictum est modo. Cum porro oppidum satis procul a stagno distet, ingentem scrobem C. foderunt, ex qua necessariam aquam hauriunt.

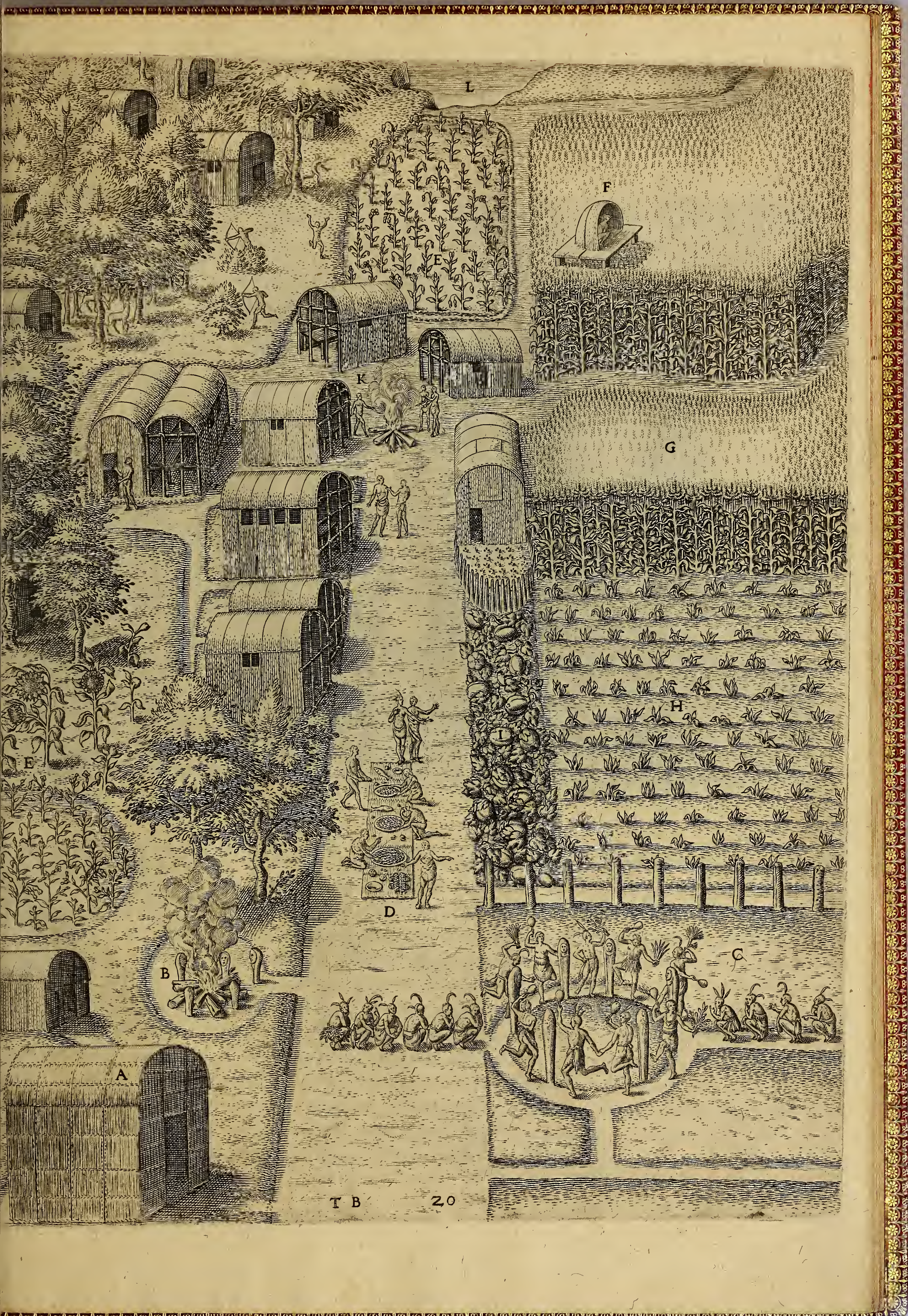

A
B
C
T.B.
19

XX.

Oppidum Secota.

PPIDA palis non clausa plerumque amœniora sunt clausis, vt ex hac pictura patet, quæ oppidum SECOTA ad viuum exprimit: hinc inde enim sunt sparsa ædificia, & hortos, E. in quibus nascitur Tabaco, ab ipsis Vppowoc appellatum: syluas item, in quibus ceruos capiunt, atque agros, in quibus suum frumentum serunt, continent. In agris tabulatum exstruunt. supra quod ædiculam seu tugurium hemicycli in modum tectum, F. in quo vigil esse possit: nam tot sunt volucres & feræ, vt, nisi diligenter excubias agerent, breui omne frumentum absumendum sit, eam ob causam vigili sine intermissione vociferandum, & strepitus faciendus. Serie quadam H. illud serunt, alioqui alia stirps aliam extingueret, nec frumentum debitam maturitatē G. consequeretur: nam eius folia ampla, magnarum arundinum foliis similia. Aream etiam habent peculiarem, C. in quam cum suis vicinis conueniunt ad solenne illud suum festum celebrandum, vt XVIII. pictura demonstrat: deinde locum, D. vbi peracto festo conuiuantur. Ex opposito rotūdam habent aream, B. vbi ad preces solennes faciendas congregantur: a qua non procul distat amplum ædificium, A. in quo Regum seu Principum tumuli, vt ex vigesima secunda figura apparebit. Hortos etiam habent, quibus melopepones alere solent, littera I. notatos, locum similiter, K. in quo ignem solennibus festis struunt, & paulo extra oppidum, flumen, L. vnde aquam hauriunt. Isti ergo ab omni auaritia liberi, genialiter duntaxat viuunt: sed eorum festa noctu celebrantur; eam ob causam luculentos ignes struunt, ne in tenebris versentur, & vt suam lætitiam testentur.

L
F
E
K
G
H
I
E
D
B
C
A
T B
20

Idolum Kiwaſa. XXI.

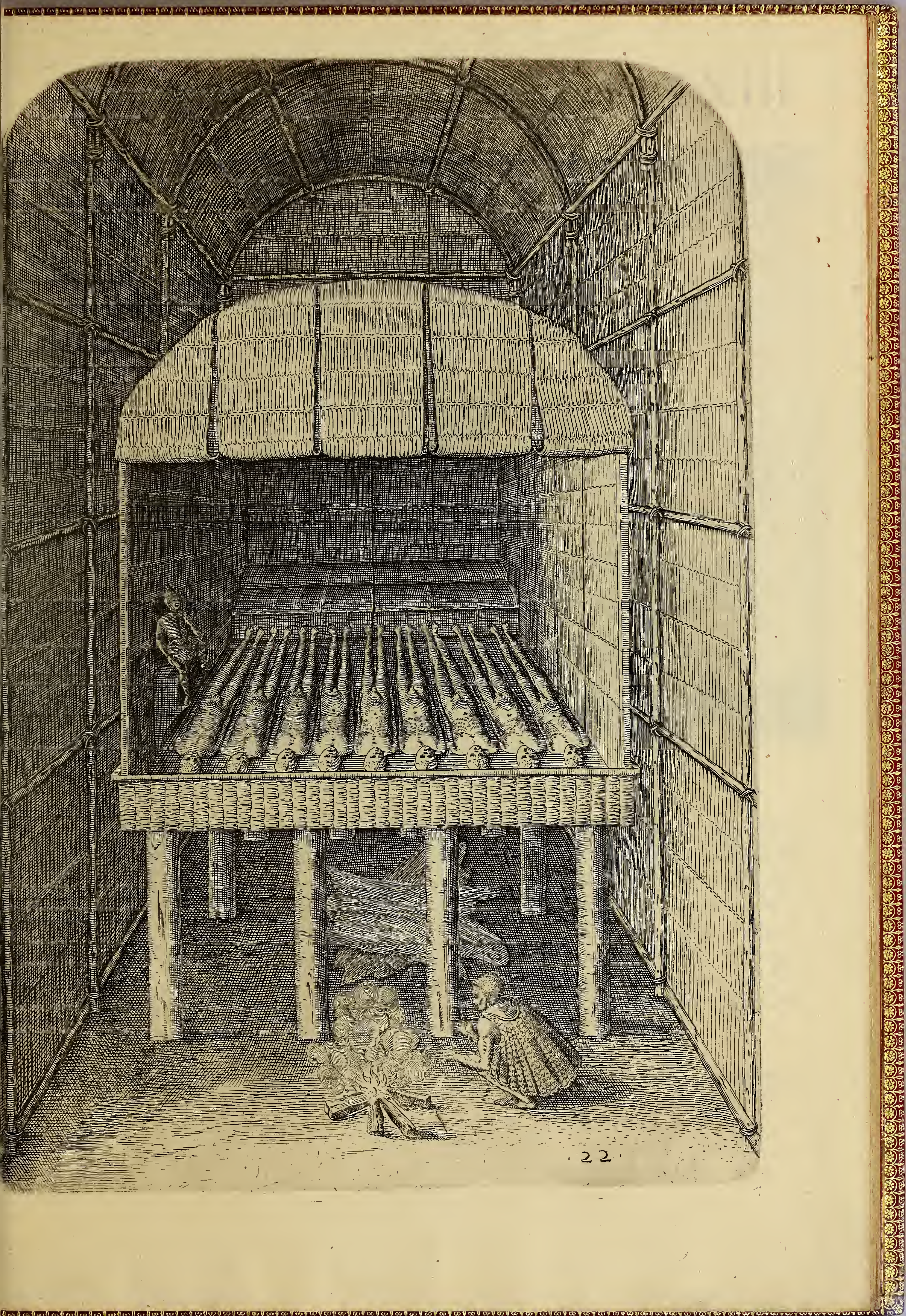
DOLVM habent huius regionis incolæ KIWASA *appellatum, e ligneo trunco elaboratum, quatuor pedes altum, cuius caput Floridæ incolarum capita refert: facies carneo colore depicta eſt, pectus albo, reliquum corpus nigro, crura etiam pictura alba variegata: è collo torques pendent ſphærulis albis conſtantes, quibus intermixtæ ſunt aliæ teretes ex ære, magis ab illis æſtimato, quam aurum vel argentum. Eſt illud idolum in templo oppidi* SECOTA *repoſitum tamquam cuſtos Regiorum cadauerum. Bina interdum habent in templis huiuſmodi idola, nonnunquam tria, non plura: quæ cum obſcuro loco ſint repoſita, horrenda apparent. Aliam non habent iſti miſeri Dei notitiam, tametſi exiſtimem eius cognitionis eſſe admodum cupidos: nam cum nos in genua procumberemus ad preces ad Deum fundendas, nos imitabantur, & labra mouere nos obſeruantes, idem faciebant: quare veriſimile eſt iſtos facile ad Euangelii notitiam perduci poſſe. Deus illis hanc gratiam concedat.*

XXII.

Regulorum Sepulcra.

AD suorum WEROWANS *siue Principum sepulturam, tabulatum exstruunt, nouem aut decem pedes altum, eo quo hac figura exprimitur modo, cuius solo storeis instrato, imponunt suos Principes extinctos, hac ratione. Primum cadauer exenterant, deinde pelle adempta, quidquid est carnium ossibus tenus auferunt: has ab ossibus separatas sole resiccant: probe resiccatas storeis inuoluunt, & cadaueris pedibus adponunt. Ossa deinde (simul adhuc cohærentia, ligamentis etiamnum integris nec corruptis) corio inducunt, & ita cadauer componunt, ac si carnes non fuissent ademptæ: huic corpori ita conformato genuinam pellem adaptant, & apud aliorum Principum cadauera in sua serie deponunt. Apud hæc, idolum* KIWASA, *cuius præcedente capite meminimus, reponitur: nam persuasum illis est id suorum Principum cadauera tueri. Sub eo porro tabulato illorum sacerdotum quispiam suum habet domicilium, qui noctes & dies preces admurmuret, & cadauerum curam habeat: is pro cubili binas ferarum pelles extensas habet: si frigus vrgeat, incenditur focus quo calefieri poßit. Sic edocti sunt Natura isti miseri, etiam à morte suos Principes venerari.*

22

Aliquot Heroum Virginiæ Notæ. XXIII.

OTIVS Prouinciæ incolæ magna ex parte notam in dorſo expreſſam habent, qua dignoſci queant cuius Principis ſint ſubditi, aut ex qua regione oriundi. Ea de cauſa nos notas hac figura expreſsimus, additis locorum nominibus, vt facilius diſcerni poßint: quam induſtriam illis elargitus eſt Deus, licet admodum ſint ſimplices: atque vt verum fatear, nec probiores nec magis pacificos videre memini.

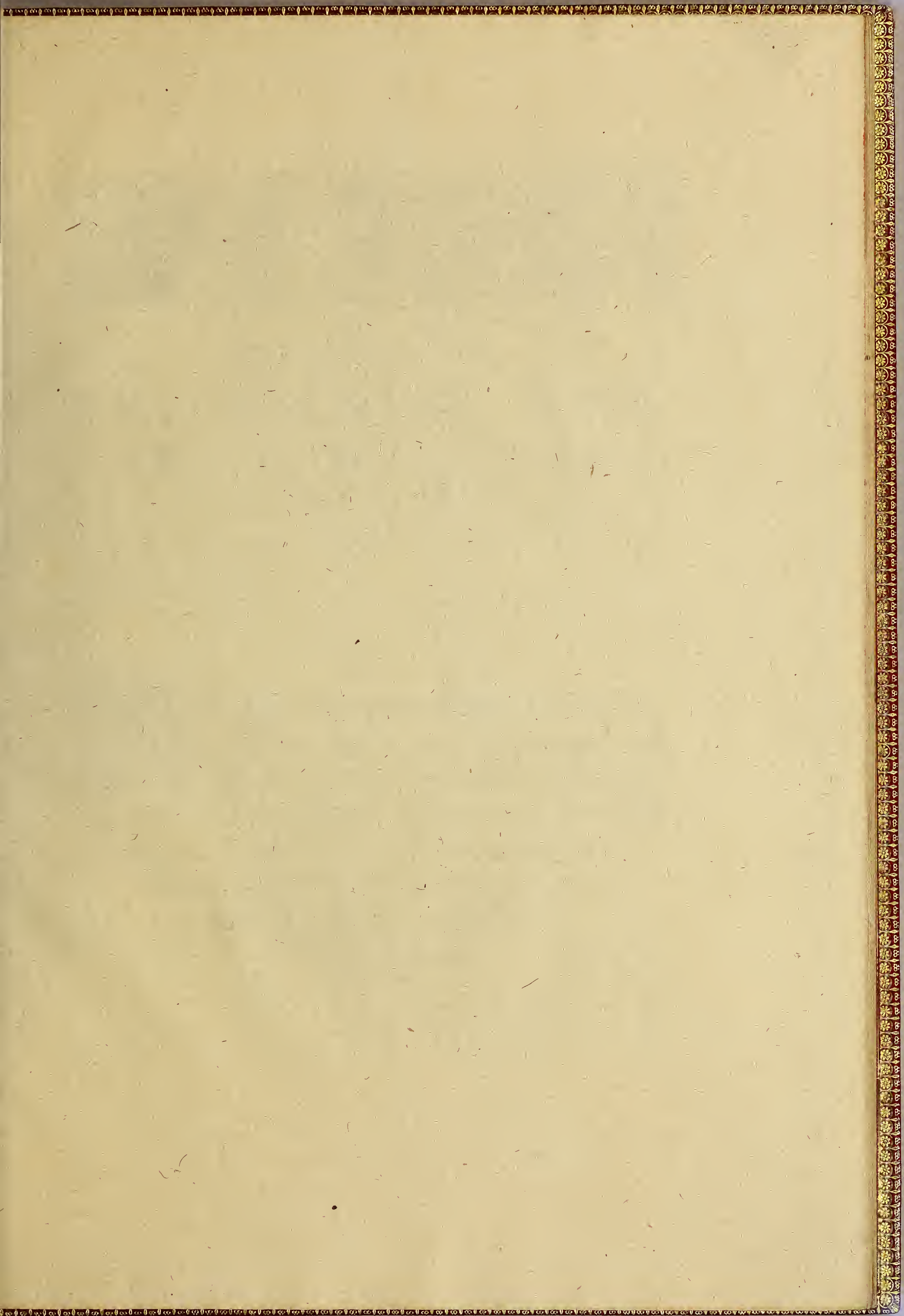
Notæ porro quas obſeruaui, ſunt hîc ſerie quadam repoſitæ.

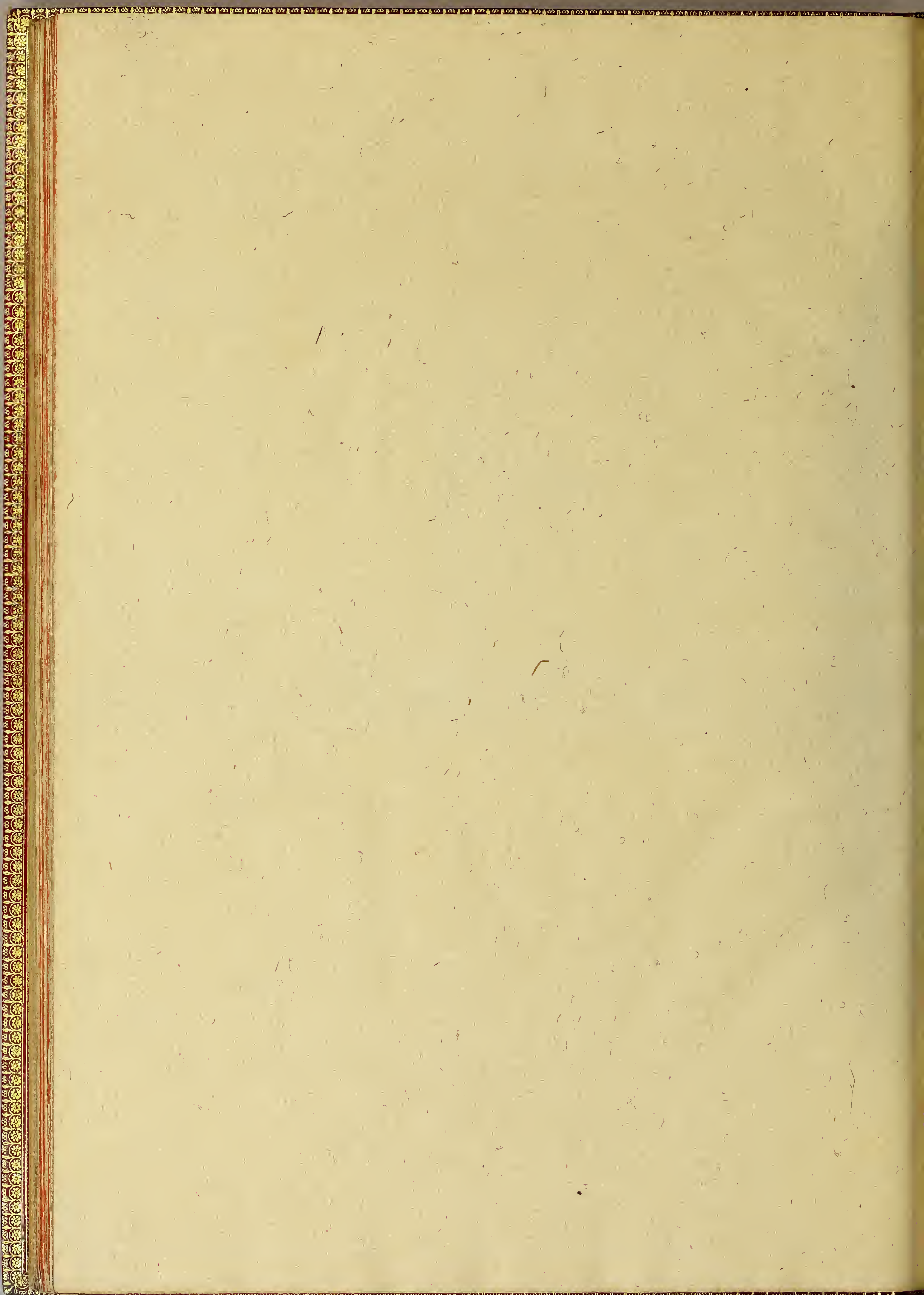
Quæ littera A. inſignita eſt, Wingini eſt, Domini in Roanoac.

B. litteram habens, Wingini affinis eſt.

C. & D. litteris inſignitæ, ſunt diuerſorum Heroum in SECOTA:

Quibus vero additæ ſunt litteræ E. F. G. præcipuorũ virorũ in Pomeiooc & Aquaſkogoc.

PICTORVM, BRITANNIAE PARTEM OLIM INCOLENTIVM ALIQVOT icones.

QVi mihi Incolarum Virginiæ icones dedit Pictor, ſubſequentes etiam quinque tradidit, in vetere quadam Anglica hiſtoria, vt affirmabat, repertas. Eas præcedentibus ſubiungere operæprecium eſſe duxi, ad demonſtrandum, Britanniæ incolas non minus aliquando fuiſſe ſylueſtres ipſis Virginenſibus.

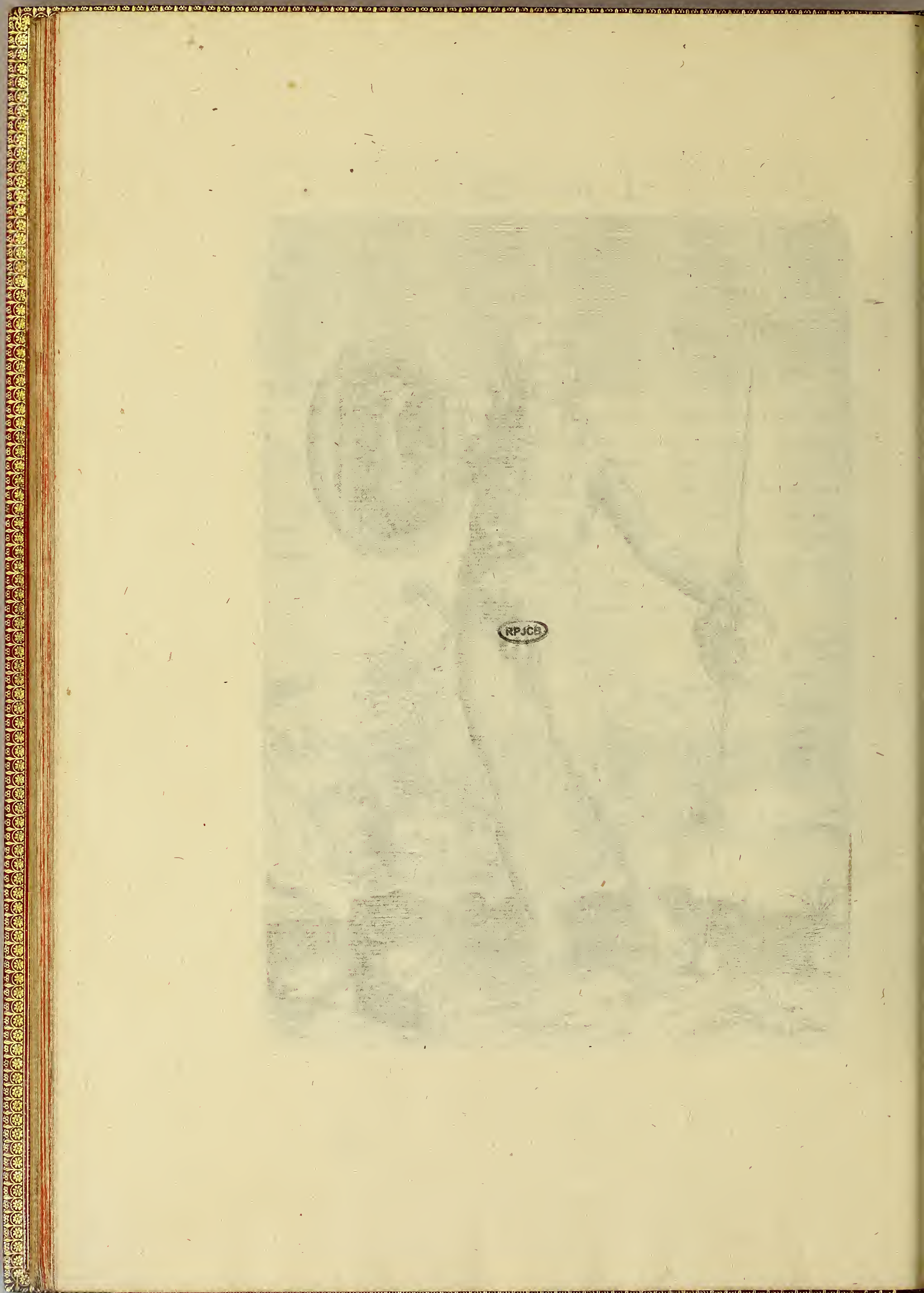
E

Picti icon I.

PICTI Britanniæ, quam nunc Angliam vocant, partem incolentes, syluestres fuerunt: vniuersum autem corpus pingebant, eodem quo in hac figura exprimitur modo. Capitis comam alebant in humeros vsque propendentem, anteriores vero capillos in frontem cadentes præcindebant, faciem radebant præter labrum superius. Pectus capitis alicuius auis pictura erat insignitum, mammæ veluti solaribus radiis notatæ. Aluo adpingebant horribilem quandam laruam, radios ad media vsque femora producentem: in vtroque genu leonum capita, in cruribus tamquam piscium squamas, scapulis gryphorum capita, brachii serpentes obuolutos adpingebant. Collum cingebat ferreus annulus, atque medium corpus supra aluum & coxas alius similis, e quo, de catenula propendebat acinacis. Læua clypeum gestabant, dextra hastam, cuius ferrum lilii formam exprimebat, & vtrimque appendices habebat, infima pars rotundo globulo includebatur. Superatis hostibus, eorum capita abscissa referebant.

T·B·J·

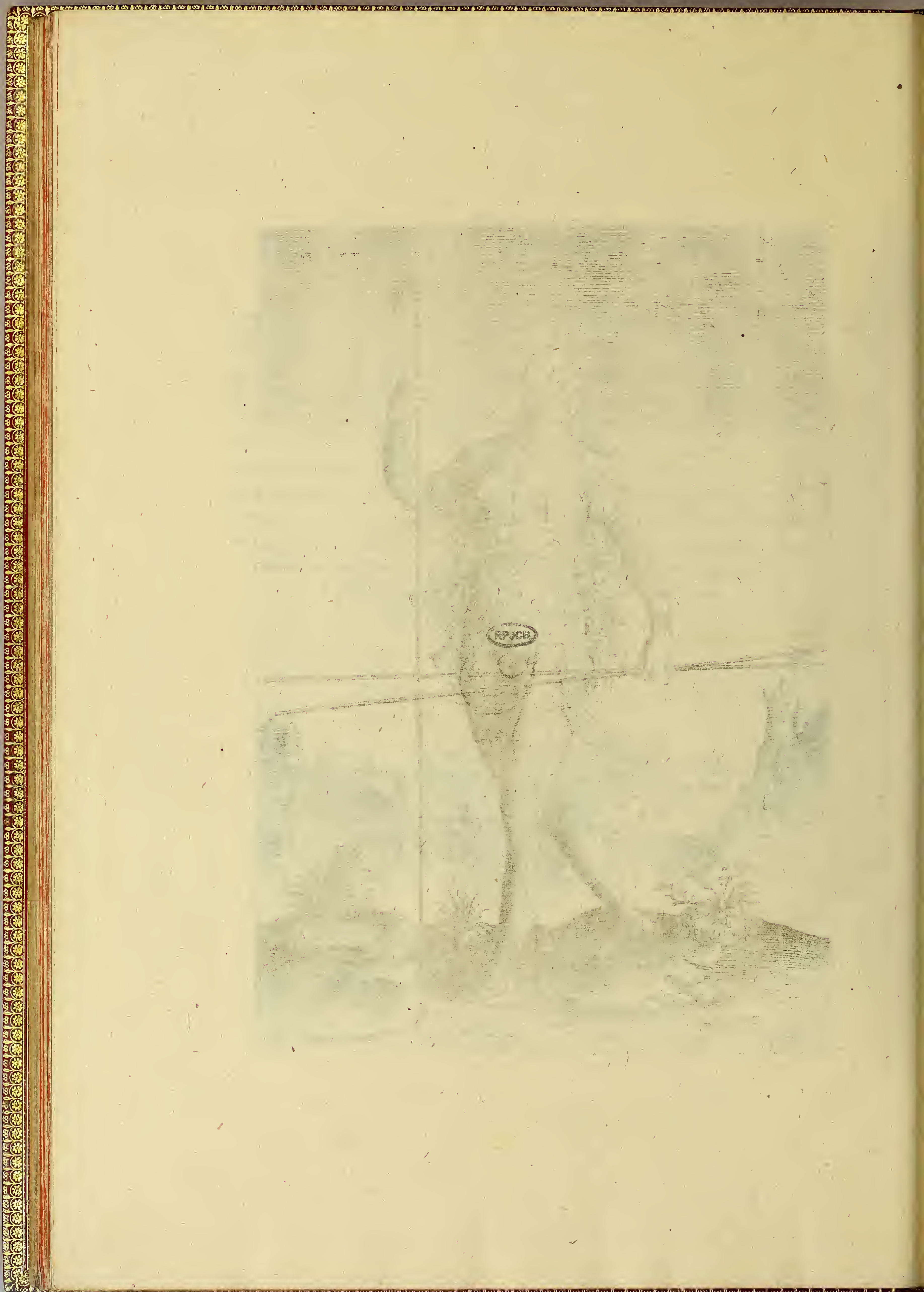

Feminæ Pictæ icon II.

NON minus bello feroces erant Pictorum uxores ipsis maritis, & sequenti ratione erant cultæ. Capitis nudi solutos & sparsos capillos fluitare sinebant: humeri gryphorum capitibus insigniebantur; cubiti & genua, leonum aut alterius cuiuspiam feræ rictibus, prout illis in mentem veniebat. Pectori, lunæ crescentis forma, maiusculæque stellæ, cuius latera quatuor aliæ minores claudebant, impressa erat: vbera solaribus radiis, & inter hæc stomachus magnæ stellæ radiantis forma, latera cuspidibus quibusdam notata erant, aluus cum vmbilico Solis suos radios eiaculantis specie insignitus. Brachia, coxæ, crura, variis figuris eleganter depicta. Ferreum annulum in collo, & ferreum cingulum vt viri gestabant, e quo acinacis de catenula suspensus: altera manu hastam, altera bina iacula tenentes.

T.B. 2

RPJCB

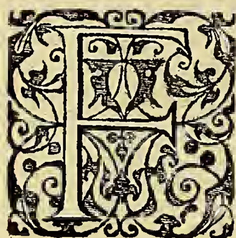
Virginis Pictæ icon III.

VIRGINES Pictæ similiter sparsos fluitare sinebant capillos, totoque corpore picta erant: sed a feminis discernebantur picturæ ratione: nam hæ elegantissimorum quos nancisci poterant florum, eorumque diuersorum forma sese pingebant, cæteris rebus feminis plane similes, eodemque modo armatæ, vt ex hac figura videre licet, raro sane & admiratione digno spectaculo.

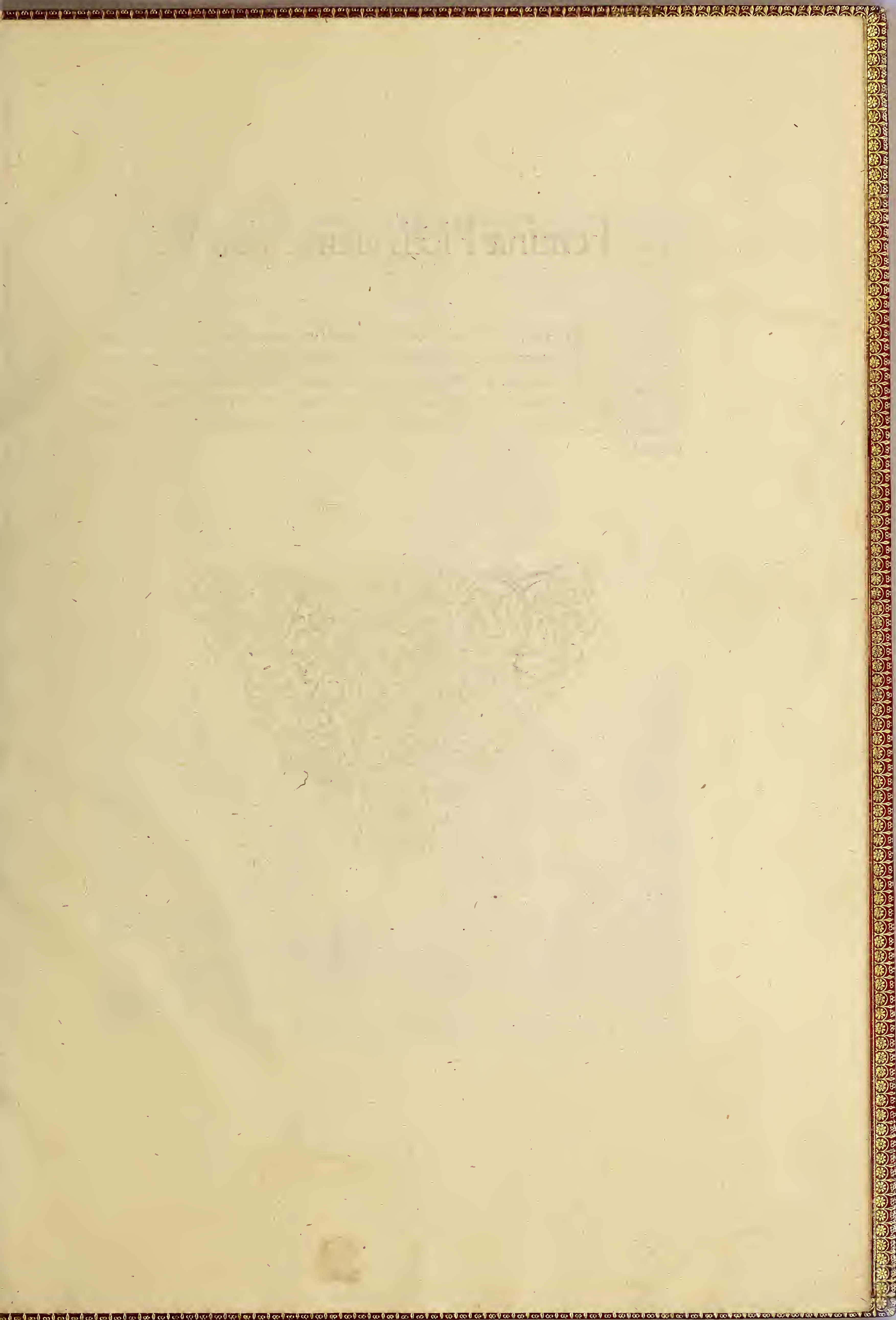
Alterius viri Pictis vicini icon IIII.

VIT etiam in Britannia alia natio Pictis vicina, vestem aut sagum e laneo vel lineo panno confectum induta; reliquo corpore nudo. Viri, capitis comam longam alebant, & superioris labri barbam, malarum & menti resectis pilis, vt Picti: lato cingulo corpus adstringebant, e quo acinacis cum clypeo dependebat, hastam manu tenentes, cuius infima pars orbiculari globo munita erat, vt ex hac pictura conspici potest.

T·B·4

Feminæ Pictis vicinæ icon V.

HORVM Feminæ eodem quo Viri modo ſunt amictæ, præterquam quod earum veſtis ante pectus ſuperiore parte aperta, ligula aliqua adſtringebatur, quemadmodum noſtrates feminæ interiorem veſtem claudere ſolent: vbera tamen libera pendere ſinebant. Similia viris arma geſtabant, nec minus in bello feroces erant.

T B 5

INTERPRES LECTORI.

BRITANNOS coloribus corpus inficere solitos, veteres Auctores etiam scripsere. Primus enim e Romanis qui Britannorum meminit, & aduersus eos bellum gessit Julius Cæsar, Comment. De Bello Gallico libro V. ita scribit:

Omnes vero se Britanni glasto inficiunt, quod cæruleum efficit colorem; atque hoc horribiliore sunt in pugna aspectu, capilloque sunt promisso, & omni parte corporis rasa, præter caput & labrum superius. Uxores habent, &c.

PLINIUS item lib. Histor. Naturalis XXII. cap. I. De Gentibus, quæ formæ & ritus perpetui gratia corpus pingunt ita scribit: Illinunt certe aliis aliæ faciem in populis Barbarorum feminæ, maresque etiam apud Dacos & Sarmatas corpora sua inscribũt. Simile plantagini glastum in Gallia vocatur: quo Britannorum coniuges nurusque toto corpore oblitæ, quibusdam in sacris & nudæ incedunt. Æthiopum colorem imitantes.

At qui subsequentibus Imperatoribus vixerunt Britanni, magis ad eos quorum icon hîc exhibetur accedere videntur. Nam Herodianus lib. III. in vita Seueri Imperatoris, qui diu in Britannia bellum gessit, fossamque & vallum ferocioribus & indomitis gentibus obiecit, sic ait:

Per eas igitur paludes barbari ipsi natant, excursantque ad ilia vsque demersi, ac pleraque corporis nudi cœnum contemnunt. Neque enim vestis vsum cognorunt, sed ventrem atque ceruicem ferro incingunt, ornamentum id esse atque diuitiarum argumentum existimantes, perinde vt aurum cæteri barbari. Quin ipsa notant corpora pictura varia, & omnifariam formis animalium, quocirca ne induuntur quidem, videlicet

picturam corporis ne adoperiant. Sunt autem bellicosissima gens, atque auidissima cædis, tantum scuto angusto, lanceaque contenti: præterea gladio nudis corporibus dependente: loricæ & galeæ penitus ignorant vsum, impedimentum id esse transgrediendis paludibus arbitrantes, quarum vaporibus æstuque cælum ibi semper caliginosum, &c.

MEMINIT etiam Pictorum & Scotorum Claudianus in hoc versu:

Ille leues Mauros, nec falso nomine Pictos
Edomuit, Scotumque vago mucrone secutus.

NVLLVS vero scribit vxores eorum armatas ad bellum profectas.

INDEX

INDEX PRAECIPVARVM RERVM, QVAE IN HAC Narratione continentur.

F 4

Index.

Index.

F I N I S.

MENDAE QVAE TYPOGRAPHICAS OPERAS FVGERVNT, SIC

emendandæ: prior numerus pag. alter versum indicat.

Pag.10.vers.25. lignorum copia 11.32.periculum: indi 12.6. colores quos istic 14.7. WIKOZÓWA *vers.11. dele va. vers.12.dele rietatis gratia 16.12. secalem nullam 19.7. nilla nuncup versic.8. Metaquesunnauk, cochinilla. versic. 9. cochinilla 25.7. insulas Tenet. 27. 27. scelerato quo 28.10. in fures, 31.22. accidentis, cuius vers.28.oppidis,ob 32.22. eò suos term vers.38.& pisces necessaria, 34.6.quam pub.*

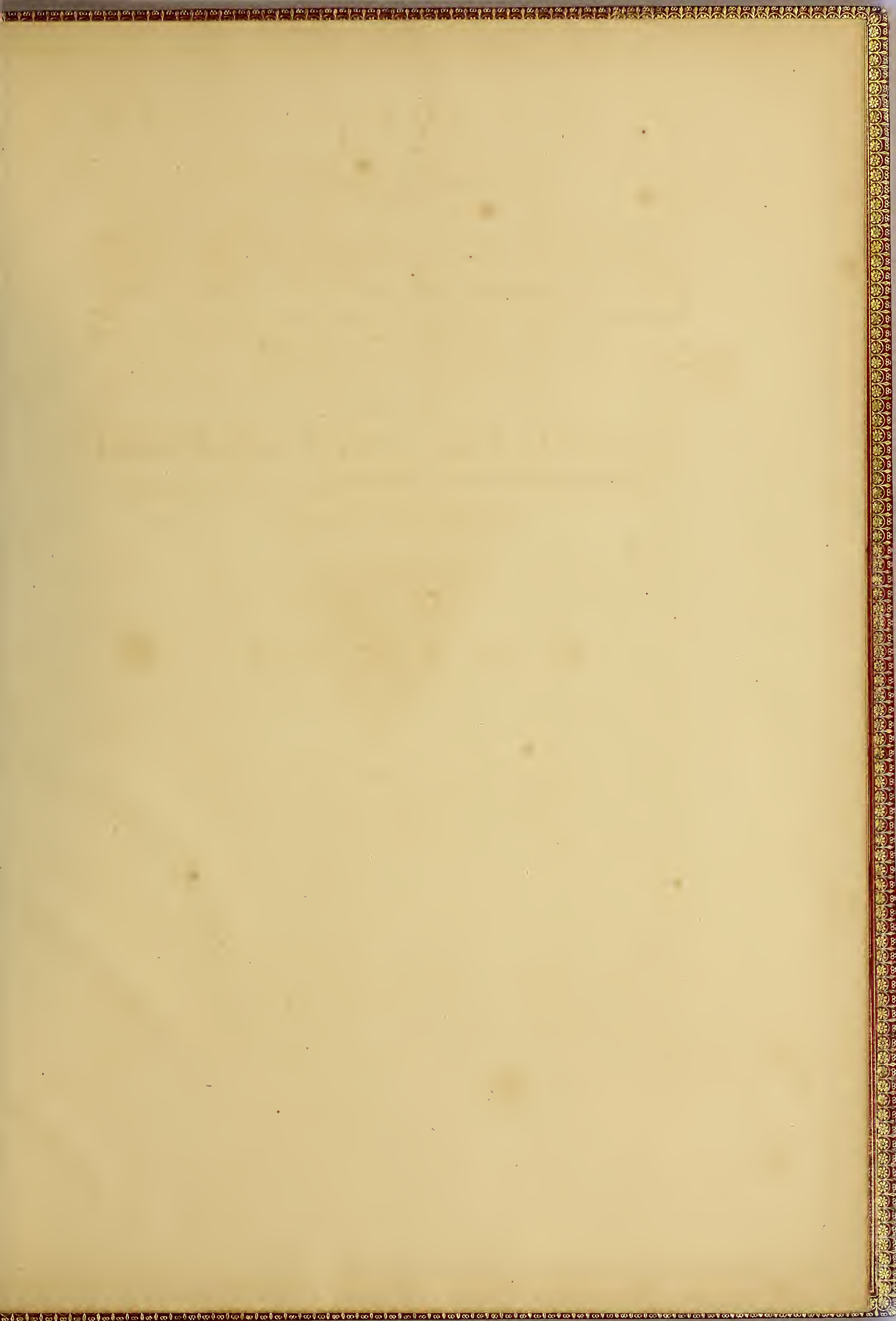
In Iconibus.

Icone II. vers.4. in interiora. Picti icone, vers.6. scindebant vers. 10. brachiis ser. Picta ico. vers.10.cie insignita.

IMPRESSVM FRANCO-
furti ad Mœnum apud Ioannem Wechelum,
impensis Theodori de
Bry.

Anno M D XC.

GAUDEO